

Законъ

за

благоустройството на населенитѣ мѣста

въ

Царство България

Вотираниъ и приетъ въ втората редовна сесия на IX обикновено Народно Сѣбрание и утвърденъ съ княжески указъ подъ № 93 отъ 30 ноемврий 1907 год. Измѣненъ и допълненъ: съ законъ, приетъ отъ IX обикновено Народно Сѣбрание, въ трета редовна сесия, и утвърденъ съ княжески указъ подъ № 123 отъ 19 декемврий 1898 год.; съ законъ, приетъ отъ XI обикновено Народно Сѣбрание, въ първа извънредна сесия, и утвърденъ съ княжески указъ подъ № 47 отъ 13 септемврий 1901 год.; съ законъ, приетъ отъ XIII обикновено Народно Сѣбрание, въ втора редовна сесия, и утвърденъ съ княжески указъ подъ № 21 отъ 24 мартъ 1905 год.; съ законъ, приетъ отъ XIII обикновено Народно Сѣбрание, въ четвърта редовна сесия, и утвърденъ съ княжески указъ подъ № 14 отъ 16 февруарий 1907 год., и съ законъ, приетъ отъ XIV обикновено Народно Сѣбрание, въ трета редовна сесия, и утвърденъ съ царски указъ подъ № 26 отъ 26 февруарий 1911 год.

София, Държавна Печатница, 1911

Законъ

88

благоустройството на населенитѣ мѣста

въ

Царство България

Вотирани и приети въ втората редовна сесия на IX обикновено Народно Собрание и утвърдени съ княжески указъ подъ № 93 отъ 30 декември 1897 год. Измѣненъ и допълненъ: съ законъ, приетъ отъ IX обикновено Народно Собрание, въ трета редовна сесия, и утвърденъ съ княжески указъ подъ № 123 отъ 19 декември 1898 год.; съ законъ, приетъ отъ XI обикновено Народно Собрание, въ първа извънредна сесия, и утвърденъ съ княжески указъ подъ № 47 отъ 13 септември 1901 год.; съ законъ, приетъ отъ XII обикновено Народно Собрание, въ втора редовна сесия, и утвърденъ съ княжески указъ подъ № 21 отъ 24 мартъ 1903 год.; съ законъ, приетъ отъ XIII обикновено Народно Собрание, въ четвърта редовна сесия, и утвърденъ съ княжески указъ подъ № 14 отъ 16 февруарий 1907 год., и съ законъ, приетъ отъ XIV обикновено Народно Собрание въ трета редовна сесия, и утвърденъ съ царски указъ подъ № 26 отъ 26 февруарий 1911 год.

София, Държавна Печатница. 1911

Законъ

за благоустройството на населенитѣ мѣста
въ Царство България.

Глава I.

Общи опредѣления.

Чл. 1. Населени мѣста въ смисълъ на настоящия законъ сѣ комплекси отъ най-малко 50 къщи на едно мѣсто.

Подлежатъ на опредѣленията на настоящия законъ, макаръ и да не сѣ въ населенитѣ мѣста, всички индустриални заведения, прѣдградия, курорти и желѣзнопътни станции.

Чл. 2. Благоустройството на населенитѣ мѣста обема:

а) опредѣлянето чрѣзъ чертежи и регистри: положението, формата, голѣмината и релефността на покрититѣ и непокрити педвижими имоти, били тѣ частни, общински или държавни, въ населенитѣ мѣста;

б) управянето стари улици, отварянето нови и устройването: площади, пазарища, градини, паркове и разни дѣтски и спортни игрища, съгласно съ

техниката и съ мѣстнитѣ хигиенически и економически условия;

в) канализирането и постилането на улици, площи, градини, булевари и отдѣлни дворища;

г) прѣсушването на блата и езера въ и около населенитѣ мѣста, оправянето и укрѣпяването брѣговетѣ на текущи, прѣзъ или покрай тия мѣста рѣки, построяването надъ послѣднитѣ нужднитѣ мостове и отстраняване врѣдителни, въ хигиеническо или наводнително отношение язове (бендове);

д) водоснабдяването на населенитѣ мѣста;

е) оправянето и уголѣмяването, до извѣстни минимални прѣдѣли, на мѣстата за жилища, дюкани, работилници, фабрики и пр. и административното нумероване на тия мѣста;

ж) построяването на кѣщи, дюкани, работилници, училища, болници, бани, обществени домове, салони, църкви, театри, музеи, фабрики, и пр. съгласно съ: техниката, хигиената, правилата противъ пожаръ и съ мѣстнитѣ економически и естествени условия, разпрѣдѣляване въ отдѣлнитѣ дворища кѣщнитѣ и селско-стопанскитѣ постройки и пристройки, като кухни, обори, плѣвници, хамбари, гирани, нуждници и пр. и освидѣтелствуването грозияци на срутуване или нездравословни сгради;

з) насаждането съ дървета и друга растителностъ на градини, булевари, паркове, разни игрища и гробища;

и) освѣтяването на населенитѣ мѣста;

к) уреждането и поддържането на пожарни команди и на персонала за чистене на улицитѣ, за изхвърляне на смѣтове, чистене нуждници и за поддържане чешми, калдаржми, канали и др., и л) избирането съгдно разположени въ санитарно и други отношения, мѣста за гробища, църкви, училища, театри и други обществени заведения, а тѣй сѣщо разпланирането и ограждането на гробищата.

Чл. 3. Изложениетѣ въ чл. 2 работи се извършватъ съгласно съ настоящия законъ и съ законитѣ и правилницитѣ, които не му противорѣчатъ, подъ висшия контролъ и съдѣйствие, въ техническо отношение, на Министерството на Обществениетѣ Сгради, Пжтищата и Съобщенията, което прѣдставява техническата властъ въ България и на Министерството на Вжтрѣшнитѣ Работи — въ административно, финансово и санитарно отношения.

Чл. 4. Положението на чиновницитѣ-техници: инженери, архитекти, кондуктори и землемѣри се урежда съ общия законъ за чиновницитѣ и служациитѣ въ царството, съ специални закони, съ настоящия законъ и съ правилницитѣ за прилагането на сѣшия законъ.

Всички горѣизброени техници, безразлично дали сѣ тѣ на окръжна или общинска служба, се ползува съ правата и задълженията на държавни чиновници съгдно общия законъ за чиновницитѣ. Назначението и уволнението на казанитѣ техници става отъ съответнитѣ окръжни и общински съ-

вѣти съгласно законитѣ на тия съвѣти. Правото на пенсия на тия чиновници-техници се поражда отъ деня на публикуването на настоящия законъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“ и съгласно закона за пенсиитѣ на гражданското и военното вѣдомства.

Положението на частно практикующы инженери, архитекти, кондуктори и землемѣри се урежда съ настоящия законъ и съ правилника за инженерно-архитектурното тѣло въ царството, който ще се издаде възъ основа и въ изпълнение на настоящия законъ и утвърди съ указъ.

Глава II.

Планове, регулационни и нивелационни проекти на населенитѣ мѣста.

Чл. 5. Регулирането и нивелирането на градоветѣ и околнитѣ центрове се извършватъ споредъ утвърдени съгласно съ настоящия законъ проекти. Това важи и за села, които сж разположени край или близо до желѣзнопътни станции, до минералнитѣ бани и до курортни мѣста изобщо; въ останалитѣ села, до снабдяването имъ съ проекти, регулирането и строенето ще става подъ надзора на надлѣжнитѣ общински власти, като се внимава строенето да става въ границитѣ на имота.

Чл. 6. Всички градове и околнитѣ центрове въ Царството трѣбва да се снабдятъ съ общи регулационни и нивелационни проекти до края на 1914 год. и съ подробни планове — до края на

1918 гол., а за столицата и за градоветѣ: Русе, Варна, Бургасъ, и Пловдивъ — до 1914 год.

Разходитѣ за изпълнението на тая наредба сж за смѣтка на съотвѣтнитѣ общини и се вписватъ ежегодно въ общинскитѣ бюджети, а гдѣто тия разходи се оказатъ вѣнъ отъ силитѣ на населението, плановитѣ на съотвѣтнитѣ населени мѣста се изработватъ съ държавна и окръжна помощъ отъ министерството на общественитѣ сгради, пажтищата и съобщенията, на което се възлага и планирането на по-големитѣ села и паланки и селата при желѣзнопътнитѣ станции и при минералнитѣ бани.

Планирането и нивелирането на селата и на градове съ население до 6.000 души включително се извършва и прилага отъ кооперативенъ персоналъ по окръжия, за смѣтка на самитѣ общини и съ окръжни и държавни помощи.

Всѣка община усилва ежегодно окръжния кооперативенъ фондъ, най-малко съ 2% отъ редовнитѣ приходи на бюджета си. — Следъ като се планиратъ, нивелиратъ и трасиратъ улицитѣ въ всички села на общината, процентътъ се намалява, но той не може да бѣде по-малкъ отъ необходимата сума за извършване текущата техническа служба на общината. Бюрата за планоснимането сж подъ вѣдомството на окръжнитѣ постоянни комисии, които назначаватъ и уволняватъ персонала имъ съ одобрението на министра на общественитѣ сгради, пажтищата и съобщенията; но тоя персоналъ дѣй-

чително гъсто населени части отъ населени мѣста. Отдѣлнитѣ дворища въ селата сж обикновено по-голъми отъ градскитѣ и се отрезадатъ споредъ мѣстнитѣ селско-стопански и топографически условия;

з) дворищата само за дюкяни въ чаршийски квартали и улици може да бждатъ по съ 48 квадратни метри повърхностъ и съ лице не по-малко отъ 6 метра по дължината на улицата. — Дюкянски дворища въ нѣкотални чисто чаршийски квартали се търпятъ и съ 24 кв. м. повърхностъ и 4 метра лице, но трѣбва да се застрояватъ, едновременно или поотдѣлно, съ еднообразни фасади и покриви и съ общи зидове.

Постановленията на тая алинея 3 не се отнася за селата и не сж задължителни за главнитѣ чаршийски улици и други важни чаршийски центрове въ градоветѣ, дѣто мѣстнитѣ условия налагаатъ да се строятъ задължително по-голъми и по-солодни здания въ по-голъми дворища. — Правилници съставени отъ градскитѣ общини и утвърдени съгласно съ чл. 69 отъ тоя законъ, опрѣдѣлятъ и въпроснитѣ изключителни минимуми за разнитѣ категории дюкянски парцели и фасаднитѣ дължини на послѣднитѣ;

и) улицитѣ съ разни широчини трѣбва да имамъ слѣднитѣ напрѣчни профили:

за 6 м. улици 4·00 м. пжтъ и по 1·00 м. тротоаръ;
за 7 м. улици 4·50 м. пжтъ и по 1·25 м. тротоаръ;
за 8 м. улици 5·00 м. пжтъ и по 1·50 м. тротоаръ;
за 9 м. улици 5·50 м. пжтъ и по 1·75 м. тротоаръ;

за 10 м. улици 6·00 м. пжтъ и по 2·00 м. тротоаръ;
за 12 м. улици 7·50 м. пжтъ и по 2·25 м. тротоаръ;
за 14 м. улици 8·00 м. пжтъ и по 3·00 м. тротоаръ;
за 16 м. улици 9·50 м. пжтъ и по 3·25 м. тротоаръ;
за 18 м. улици 11·00 м. пжтъ и по 3·50 м. тротоаръ;
за 20 м. улици два пжта по 5·50 м., една сръдня алея 4 м. и по 2·50 м. тротоаръ;

за 24 м. улица два пжта по 6·50 м., една алея сръдня 5 м. и по 3 м. тротоаръ;
за 30 м. улици два пжта по 5·50 м., двѣ сръдни алеи по 4 м. и по 2·75 тротоаръ;
за 36 м. улици три пжта по 6·50 м., двѣ алеи по 5 м. и по 3·25 м. тротоаръ.

Дървета по край тротоаритѣ може да има само въ по-широки отъ 12 м. улици включително.

к) дюкянскитѣ мѣста въ столицата не бива да бждатъ по-малки отъ 100 квадратни метри, най-малко съ 8 метра лице къмъ улицата и не се допускатъ частни маломѣрни дюкянски постройки подъ общъ покривъ.

Чл. 9. Изработевитѣ отъ техническата власть проекти за улици, площади и пр. и за отдѣлни дворища се разгледватъ отъ мѣстна комисия, въ съставъ: общинскитѣ съвѣтъ, окръжниятъ управител или неговъ делегатъ въ окръжнитѣ градове — секретарѣтъ му, а въ околийскитѣ центрове околийския началникъ, единъ държавенъ прѣдставител на техническата власть и единъ държавенъ прѣдставител на санитарната власть, вмѣсто какъвто може да участвува и издѣржанъ отъ окръжния

свъртъ, мѣстенъ лѣкаръ и общинския инженеръ или архитектъ и общинския лѣкаръ, дѣто има такива.

Въ столицата тая комisia се състои отъ: общинския свъртъ, по единъ прѣдставителъ на Министерството на вътрѣшнитѣ работи, на дирекцията за опазване общественото здраве и на софийския окръженъ инженеръ и по единъ прѣдставителъ на общинската санитарна и техническа служби.

Комисията съставя обстоенъ протоколъ, носящъ подписитѣ на присѣтствующитѣ членове на комисията, за станалитѣ въ засѣданieto разисквания и поправки въ плана.

Чл. 10. Така разгледанитѣ проекти се обявяватъ отъ общинското управление на жителитѣ срѣщу разписка, или подписъ въ общъ разписенъ листъ, на прѣко заинтересованитѣ стопани — като се излагатъ тия проекти най-малко единъ мѣсець врѣме, за да може всѣки заинтересованъ да ги узнае и направи, ако желае, забѣлѣжки и възражения по тѣхъ.

Заявленията се освобождаватъ отъ гербовъ налогъ и се подаватъ въ съотвѣтното общинско управление; устнитѣ заявления се записватъ отъ общинския секретаръ въ особна за това книга и се подписватъ отъ заявителитѣ.

Чл. 11. Слѣдъ изтичането на срока, сжщата комisia разглежда изново проекта заедно съ направенитѣ възражения отъ страна на заинтересованитѣ и слѣдъ като внесе въ плана намѣренитѣ за умѣстни поправки и го скрѣпи съ подписитѣ на присѣт-

сгвующитѣ членове на комисията, изпраца ги по въ четири екземпляра, заедно по взетото по тѣхъ рѣшение и съ всички по тѣхъ мнѣния и заявления въ Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията, което ги изучава и поправя, ако намѣри за пуждно и поврѣща проектитѣ на надлѣжното общинско управление, за да ги обяви по реда означенъ въ чл. 10, за окончателно изучаване отъ заинтересованитѣ въ течение на единъ мѣсець.

При това изучаване проектитѣ за дворищни регулации се обжалватъ и утвърждаватъ съгласно съ чл. чл. 18, 19, 20, 21 и 22 отъ тоя законъ, а регулационнитѣ проекти за: улици, площи, пазарища, градини, паркове, гробища, квартали за бѣдни жители и такива за индустриални заведения и за разни дѣтски и спортни игрища, за чисто общинскитѣ пѣтища изъ самитѣ землища на села и градове, сир. полскитѣ пѣтища до мѣстнитѣ каприери и лозя, нива, водопой и пр., както и всички нивелационни проекти, се обжалватъ и утвърждаватъ съгласно съ чл. чл. 12, 13, 14 и 15 отъ сжщия законъ.

Чл. 12. Окончателнитѣ обжалвани на регулационни проекти за улици, площи и пр. (чл. 11) се правятъ прѣдъ установепата съ чл. 13 висша сѣдебно-административна комisia, чрѣзъ съотвѣтното общинско управление. — Тия жалби биватъ писмени, обгербватъ се съ по единъ левъ, а прѣписитѣ имъ — по съ 50 ст. и се придружаватъ съ такса 20 л. въ полза на комисията и съ по

толкова прѣписи, колкото съсѣди докосва желаемото съ тѣжбата регулационно измѣнение, за да се прѣдизвѣстятъ тия съсѣди, на които кметството врѣчва веднага срѣщу разписка по единъ прѣписъ отъ тѣжбата. Такива съсѣди се ползватъ съ право на писмени възражения противъ тѣжбата и се по-даватъ — обгербовани само съ 50 ст. — въ общинското управление не по-късно отъ двѣ седмици, смѣтано отъ врѣзване прѣписа. — Слѣдъ изтичането на тоя срокъ общинското управление изпраща такситѣ до счетоводителя при Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията, а тѣжбитѣ съ всички разписки, свидѣтелства за бѣдность и възражения, ако има такива, до главния директоръ на пѣтищата, благоустройството и сградитѣ.

Освобождаватъ се отъ такса въ случай: частнитѣ лица, които прѣдставятъ свидѣтелство за бѣдность, и тѣжители: държавни учрѣждения, окръжни постоянни комисии, общински управления, богомолни мѣста и признати отъ държавата благотворителни и образователни заведения и читалища.

Чл. 13. Висшата сѣдебно-административна комisia (чл. 12) се състои отъ по единъ сѣдия на Върховния касационенъ сѣдъ — за прѣдседателъ на комисията — и Софийския апелативенъ сѣдъ, избирани отъ общитѣ събрания на тия сѣдилища за срокъ отъ една година, отъ секретаря на Главната дирекция за пѣтищата и благоустройството и отъ началницитѣ на отдѣленieto за мостове и шосета и на архитектурното.

Въ тая комисия участвува съ свѣщателенъ гласъ и ръководителя на службата по снимкитѣ и регулациитѣ на населенитѣ мѣста въ царството безъ право на участие въ такситѣ и се грижи за протоколитѣ и дѣловодството на комисията.

За столични регулации въ комисията участвува съ свѣщателенъ гласъ и прѣдставителъ на техническата служба при столичното кметство.

Комисията засѣдава винаги въ пѣленъ съставъ и когато отсъствуватъ прѣдседателя и члена на Софийския апелативенъ сѣдъ, тѣ се замѣстватъ отъ избранитѣ едноврѣменно съ тѣхъ и по сѣщия редъ тѣхни замѣстници, а всички други членове отъ тѣхнитѣ служебни замѣстници.

Чл. 14. Висшата сѣдебно-административна комisia засѣдава въ Главната дирекция на пѣтищата, благоустройството и сградитѣ винаги, когато има работа и най-малко три пѣти въ мѣсеца.

Тѣжбитѣ се разгледватъ най-късно въ едномѣсеченъ срокъ по реда на постѣпването имъ и се рѣшаватъ безъ всѣко участие на заинтересованитѣ страни, възъ основа на изложеното въ тия тѣжби и даденитѣ по тѣхъ въ законния срокъ (чл. 12) възражения.

Рѣшенията на комисията сж окончателни и се утвърждаватъ съ указъ, който влиза въ сила, слѣдъ като се публикува въ „Държавенъ вѣстникъ“.

Чл. 15. Веднага слѣдъ като се утвърдятъ регулационни проекти за улици, площади, пазарища, градини паркове и игрища, съответнитѣ общински

управления трѣба да разпоредятъ да се нивелиратъ новитѣ улици, площади и пр. и да се изучатъ проектиратъ и утвърдятъ нивелетитѣ на последнитѣ. Нивелационнитѣ проекти се изучаватъ и утвърдяватъ по изложения въ чл. чл. 9 и 10 редъ за регулационни проекти на улици, площади и пр.

Чл. 16. Утвърдени съ указъ регулации и нивелации могатъ да се измѣняватъ:

а) когато пожаръ или други стихийни явления измѣнятъ обстоятелствата при които е билъ изработенъ утвърдениятъ проектъ;

б) когато измѣнението се налага отъ безспоренъ общественъ интересъ, и

в) когато се установи, че е билъ погрѣшенъ или непълненъ планътъ, възъ основа на които е утвърденъ измѣняемиятъ регулационенъ проектъ.

Тия регулационни измѣнения се изучаватъ и утвърждаватъ по реда, който е изложенъ въ чл. чл. 9, 10, 11, 12, 13 и 14 отъ тоя законъ и то винаги слѣдъ като висшата съдебно-административна комисия се произнесе прѣдварително по принципъ, че съществуватъ нѣкои отъ горѣизложенитѣ условия за измѣняване на утвърденъ регулационенъ проектъ.

Чл. 17. Дворищнитѣ регулационни проекти се изучаватъ и изработватъ възъ основа на чл. 8 отъ тоя законъ, като се има прѣдъ видъ и слѣднитѣ условия:

а) да се оправятъ старитѣ неправилни граници между отдѣлнитѣ пълномѣрни дворища чрезъ взаимно замѣняване на колкото се може еднакви части

отъ тия дворища, или да има колкото се може, по-пълна компенсация, като се счита, че мѣстото отъ къмъ улицата е въ всички случаи по-скъпо отъ вътрѣшното мѣсто:

б) новитѣ граници на дворищата да прѣдставяватъ по възможностъ правилна фигура съ не по-остри отъ 60° ъгли, да съ по възможностъ успоредни съ запазени въ дворището още напълно здрави здания и не по-близо отъ 1.50 м. до послѣднитѣ, когато немогатъ да се прокаратъ до самитѣ стѣни на сжитѣ здания;

в) жилищни и дюкянски мѣста, които съ маломѣрни, или станали такива слѣдъ прокарване на улица, се утѣлномѣриватъ съ располагаеми части отъ съседни дворища, ако иматъ $\frac{3}{4}$ отъ допустимитѣ минимални размѣри (чл. 8, пунктове ж, з, и); а за селата, ако иматъ $\frac{3}{5}$ отъ тия размѣри, опрѣдѣлени отъ съотвѣтнитѣ селско-общински съвети, съгласно мѣстнитѣ селско-стопански и топографически условия; иначе такива маломѣрни мѣста се разпрѣдѣлятъ къмъ съседнитѣ дворища;

г) не могатъ да се образуватъ наново малки дюкянски мѣста съ 24 кв. м. повърхностъ и съ 4 м. лице; такива мѣста се търлятъ само, когато съ останали съ не по-малки отъ тия размѣри отъ дюкяни въ нѣбогашни — чисто чаршийски квартали;

д) пълномѣрни мѣста въ жилищни квартали, които мѣста нѣматъ 4 м. лице покрай нѣкоя нова улица, се считатъ за задѣнени и се разпрѣдѣлятъ

къмъ съседнитѣ дворища, ако нѣма благоприятни условия: или да се отдѣнатъ чрѣзъ новопроектирана улица или пъкъ да се урегулиратъ съ поносими отъ съседитѣ компенсационни замѣнявания;

е) когато единъ пълномѣренъ дворъ е задѣненъ отъ неупълномѣримъ маломѣренъ дворъ съ пълномѣрно лице, то или се образуватъ отъ двата двора двѣ пълномѣрни дворища — по едно за двамата съседни — независимо отъ изискванията на горния пунктъ *в*; или пъкъ, ако отъ двѣтѣ мѣста не може да се образуватъ двѣ дворища, а само едно, общинското управление подлага последното на наддаване само между отчуждаемитѣ съседни стопани. За първоначална цѣна на наддаванетоъ служи съответната обща оцѣнка на мѣстата. Ако нѣкой отъ двамата съседни не поеме върху си по горния редъ образуваното дворище, общинското управление отчуждава, съгласно тоя законъ, и двѣтѣ мѣста и разполага съ сѣщото дворище;

ж) когато двѣ или повече неупълномѣрими маломѣрни мѣста сж едно до друго и може да се образува отъ тѣхъ едно или повече пълномѣрни дворища, съ последнитѣ се постѣпва съгласно съ горния пунктъ *е*;

з) считатъ се гжстонаселени ония градски квартали, въ които около $\frac{3}{4}$ отъ дворищата сж маломѣрни, или станали такива слѣдъ прокарване на улици. Въ такива случаи се допускатъ дворища и до 150 кв. м. съ лице 8 метра, но при условие

да се застрояватъ задължително, съгласно особенъ правилникъ за построяване на здравословни жилища.

Сѣщото важи и за случаи при специално уреждане на икономически и здравословни жилища за бѣдни сѣмейства, както и на квартали за населване отъ цигани;

и) дворипата за фабрики, индустриални заведения и работилници сж изобщо по-голѣми отъ ония за жилища и дюкяни и се отрездатъ при съображение, щото застроеното пространство на всѣко такава дворище да не надминава $\frac{6}{10}$ отъ цѣлата повърхность на последното, и

к) мѣстата за училища, общински домове и читалищно-театрални салони, както и богомолнитѣ мѣста, се отрездатъ по възможность въ отдѣлни заобиколени съ улици квартали.

Голѣмината на училищнитѣ мѣста се отрезда при съображение, щото застроеното пространство да не надминава $\frac{2}{10}$ отъ цѣлата повърхность на училищния кварталъ; а голѣмината на богомолнитѣ мѣста и на мѣстата въ курортитѣ и за другитѣ обществени заведения се отрезда въ зависимость отъ мѣстнитѣ икономически, топографически и естетически условия, но не по-малко отъ 500 кв. метри.

Чл. 18. Първоначалното изучаване на дворищни регулационни проекти става отдѣлно или едновременно съ регулационнитѣ проекти за улици, площади и пр., по реда, изложенъ чл. 9, 10 и 11

отъ тоя законъ и то винаги едновременно за всички дворища, най-малко въ единъ цѣлъ кварталъ.

Окончателното изучване на проектитѣ за дворищни регулации става, съгласно слѣдния чл. 19 и то слѣдъ като се изучатъ отъ Министерството на общественитѣ сгради, пжтищата и съобщениата и утвърдятъ съ заповѣдъ отъ министра; а това послѣдното се прави винаги слѣдъ надлежното утвържаване на регулационнитѣ проекти за улици, площади пазарища и пр.

Чл. 19. Утвърденитѣ проекти за дворищни регулации се повръщатъ на съответното общинско управление, за да ги съобщи и изложи на заинтересованитѣ въ течение на единъ мѣсецъ по реда, изложенъ въ чл. 9 отъ тоя законъ. Когато кметството не знае мѣстожителството на нѣкой притежателъ на дворища, то на такъвъ стопанинъ проектъ се съобщава чрѣзъ „Държавенъ вѣстникъ“ и чрѣзъ управителя на имота, ако има такъвъ, съгласно чл. чл. 230 и 231 отъ закона за гражданското сѣдопроизводство.

Всѣки недоволенъ отъ утвърдения проектъ за регулацията на дворището му, може да подаде противъ него, обгербована съ 1 л., писмена тѣжба до съответния окръженъ сѣдъ чрѣзъ общинското управление.

Въ всѣка такава тѣжба трѣбва да се излага:

а) кои именно регулационни линии се обтѣжватъ; б) кои наредби отъ тоя законъ не сѣ спазени за тия линии; в) какви именно регулационни поправки

се желаятъ и възъ основанис на кои наредби отъ закона се искатъ.

Всѣка тѣжба се подава въ толкова екземпляра, колкото съсѣди засѣгатъ желаемитѣ отъ тѣжители регулационнитѣ поправки, за да се прѣдизвѣставатъ схитѣ съсѣди, на които кметството връчва веднага срѣщу разписка по единъ прѣписъ отъ тѣжбата. — Всѣки тѣй прѣдизвѣстенъ съсѣдъ се ползува съ право да даде, ако желае, писменни възражения на тѣжбата въ двуседмиченъ срокъ отъ връчване прѣписа.

Слѣдъ изтичането на тия срокове общинското управление изпраща до съответния окръженъ сѣдъ тѣжбитѣ заедно съ възраженията по тѣхъ — ако има такива възражения, съ единъ екземпляръ отъ обжалвания регулационенъ проектъ, вноситѣ отъ тѣжители (чл. 21), разпискитѣ за връчване на тѣжбитѣ и прѣписъ отъ обявлението за излагането на регулационния проектъ. Сѣдътъ разглежда тия тѣжби съгласно по-долу изложенитѣ наредби.

Забѣлка. Необжалвани проекти за дворищни регулации влизатъ въ сила веднага слѣдъ изтичането на опредѣления едномѣсеченъ срокъ за окончателното имъ изучване и обжалване; а обжалванитѣ — слѣдъ като вземе по тѣхъ рѣшение окръжниятъ сѣдъ.

Чл. 20. Сѣдътъ разглежда тѣжбитѣ въ слѣдено засѣдание съ призоваване на странитѣ и издава рѣшение по всѣка тѣжба най-късно единъ мѣсецъ слѣдъ нейното постѣпване въ сѣдилището. — Всѣко такава рѣшение се взема при писмено мотивирано

заключение на експертиза, най-много отъ трима инженери или архитекти; експертитѣ се произнасятъ безъ да правятъ огледъ на самото мѣсто, освѣтъ въ изключителни случаи, когато по изрична молба на една отъ странитѣ съдътъ може да назначи единъ инженеръ или архитектъ да иде съ единъ съдебенъ членъ на самото мѣсто за понагледно изучаване на обжалвания проектъ, но и въ тоя случай пакъ рѣшението трѣбва да се издаде въ означения по-горѣ едномѣсеченъ срокъ.

Издадени въ случая рѣшения подлежатъ на обжалване само прѣдъ Върховния касационенъ съдъ въ петнадесетъ дневенъ срокъ отъ дня на съобщението. Върховния касационенъ съдъ разглежда тия дѣла най-късно до два мѣсеца отъ постановеното имъ въ съда.

Отъ вѣзитѣ въ законна сила рѣшения, съдътъ изпраща прѣписъ за изпълнение, заедно съ всички книжа и проекти по дѣлото, въ Министерството на общественитѣ сгради, пжтищата и съобщенията — Главна дирекция на пжтищата, благоустройството и зградитѣ.

Чл. 21. Мѣстнитѣ комисии, отредени въ чл. 9 на тоя законъ, работятъ за смѣтка на съогѣтнитѣ общини, а назначаванитѣ отъ съда съгласно чл. 20 вѣщп лица — за смѣка на тжжителитѣ, всѣки отъ които внася за тая цѣль въ кметството съ тжжбата си 15 л. — Съдътъ опрѣдѣля на всѣко лице слѣдъащото възнаграждение и повърща остатъка, ако

има такъвъ, на вносителитѣ чрѣзъ съогѣтното кметство.

Чл. 22. Вѣзли въ сила проекти за дворишни регулации могатъ да се измѣняватъ по реда, изложенъ въ чл. 9, 10, 11, 18, 19 и 20 отъ тоя законъ и то само при наличностъ на нѣкои отъ прѣвиденитѣ въ чл. 16 отъ сжщия законъ условия.

Прави се изключение отъ горната наредба и се утвърждава веднага съ заповѣдъ отъ министра на общественитѣ сгради, пжтищата и съобщенията, по рапортъ на съогѣтния кметъ, всѣко измѣняване въ утвърдени проекти за дворишни регулации, когато измѣнението не противорѣчи на тоя законъ и се поиска доброволно отъ заинтересуванитѣ съ заявителю отъ нотариуса заявление.

Чл. 23. Не се допуша да се разцѣпватъ пълномѣрни дворища съ утвърдени регулации на маломѣрни части. — Такива дворища съставляватъ едно цѣло, отъ което може да се продаватъ и прѣхвърлятъ изобщо само идеални части.

Чл. 24. Мѣстата, които трѣбватъ — споредъ утвърденъ регулационенъ планъ — за нови улици, булевари, площади, пазарища, градини, паркове и разни игрища, или за разширяване и урегулиране на стари такива, сж отъ обществена полза и се оцѣняватъ и отчуждаватъ, заедно съ находящитѣ се върху тѣхъ здания, съгласно чл. 30—34 отъ настоящия законъ.

Отъ обществена полза е и оправянето границиѣ на отдѣлнитѣ дворища, по силата чл. 8, 17,

18 и 19 отъ тоя законъ, но оцѣнени въ тия случаи ставатъ съгласно съ чл. чл. 27, 28 и 29 отъ сѣщия законъ.

Глава III.

Прилагане на регулационни и нивелационни проекти за: улици, площади, пазарища, градини, паркове, игрища и за отдѣлни дворища въ населенитѣ мѣста.

Чл. 25. Проектитѣ за оправяне и нивелиране на: улици, площади, пазарища, градини, паркове, игрища и на отдѣлни дворища въ населенитѣ мѣста, се прилагатъ отъ общинскитѣ и държавни прѣдставители на техническата власть, които и бдятъ да става това съгласно съ настоящия законъ и съ респективно утвърденитѣ регулационни линии и нивелети.

Сжщитѣ проекти за селата и за градоветѣ до 6.000 жители включително се прилагатъ отъ кооперативния технически персоналъ, стоящъ при окръжната постоянна комисия и който дѣйствува подъ прѣкия надзоръ и ръководство на съответнитѣ държавни технически власти въ окръжията и околитѣ.

Утвърденитѣ регулационни линии на улици и площади биватъ свободни, или задължителни, строителни линии. Свободни строителни линии сж ония регулационни линии, при които фасадитѣ на зданията могатъ да се разполагатъ свободно: или покрай самата улица, или навжтрѣ въ дворището;

а задължителни сж ония, които сж отредени и утвърдени въ самия регулационенъ проектъ да се разполагатъ задължително по тѣхъ фасадитѣ на зданията.

Когато новитѣ здания не се строятъ по свободнитѣ строителни линии, тѣ трѣбва да се разположатъ въ дворищата, най-малко 5 метра на вжтрѣ отъ тия линии и успоредно съ последнитѣ.

Чл. 26. Като се установи регулацията на отдѣлитѣ дворища (чл. 20), последнитѣ се означаватъ по-край планоснемачитѣ имъ номера по редъ и съ окончателна административна номерация. Номернитѣ плакати се доставятъ отъ общинското управление, а се съхраняватъ и въ случай на поврѣда, подновяватъ отъ съответнитѣ стопани.

Чл. 27. Ако слѣдъ влизането въ сила на утвърдени дворищни регулации (чл. чл. 19 и 20), нѣкой иска да строи и неможе да се споразумѣе съ сжсѣдитѣ си за цѣната на придаваеми къмъ двора му сжсѣдни мѣста, той съобщава това въ респективного кметство, а последното разпорежда да се опрѣдѣлятъ, въ присѣдствието на страниѣ и най-малко въ 15 дни отъ деня на съобщението, спорнитѣ цѣни на съответнитѣ мѣста или сгради, отъ една комисия въ съставъ: окръжния управител или неговъ прѣдставителъ, градския кметъ, или неговъ помощникъ, двама — общински и държавинъ — прѣдставители на техническата власть и единъ прѣдставителъ отъ окръжния съвѣтъ.

Въпросната комисия за въ селата се състои: отъ грима общински съвѣтници — опрѣдѣлени отъ об-

инския съветъ, отъ околийския началникъ, или неговъ прѣдставителъ и отъ единъ държавенъ прѣдставителъ на техническата властъ, а въ столицата сжщата комисия се състои: отъ градския кметъ или неговъ помощникъ, по единъ делегатъ отъ министерството на вътрѣшнитѣ работи и отъ министерството на общественитѣ сгради, пжтищата и съобщенията и отъ ръководящия регулационната служба при столичното кметство или неговъ замѣстникъ.

Въ градоветѣ комисията работи подъ прѣдседателството на окръжния управителъ, въ столицата — подъ прѣдседателството на кмета, а въ селата — подъ прѣдседателството на околийския началникъ, даже и въ отсъствието на странитѣ, стига тѣ да сж били поканени писмено.

Чл. 28. Ако спорящитѣ страни не се съгласятъ за цѣната и съ рѣшението на опрѣдѣлената за случая въ чл. 20 по-горѣ комисиия, спорътъ се рѣшава окончателно отъ окръжния сждъ, съ право на касационно обжалване. И двѣтѣ сждилища разгледватъ по спѣшенъ редъ, постъпилитѣ у тѣхъ обжалвания, най-много въ единъ мѣсецъ слѣдъ постъпването имъ.

Прѣпискитѣ за оспорване на въпроситѣ въ случая цѣни се внасятъ въ окръжното сждилище и ако трѣбва — въ касацията, отъ респективнитѣ общински управления, заедно съ подробно изложение по съответната оцѣнка и се разгледватъ, безъ да се плаща сждебно мито или внася касационене депозитъ. Чръзъ сжщитѣ управления се

съобщаватъ своевременно на странитѣ и рѣшенията на двѣтѣ сждебни инстанции. При разгледването на въпроснитѣ дѣла въ окръжния сждъ, странитѣ се призоваватъ на общо основание въ означени отъ сжда срокове. Другитѣ сждебни и по водене на дѣлото разноси, сж въ равна тежестъ на двѣтѣ спорящи страни.

Чл. 29. Спорящитѣ страни разполагатъ съ 15 дни врѣме, за да увѣдомятъ кметството съгласни ли сж или не съ съобщеното имъ рѣшение на комисиата по чл. 27 отъ тоя законъ. Ако въ тоя срокъ не постъпи въ кметството никакво съобщение противъ горното рѣшение, спорътъ се счита за изчерпанъ, инакъ, кметството е длъжно да внесе веднага спорътъ въ окръжния сждъ, съгласно чл. 28. — Такъвъ споръ подлежи на касационно обжалване, ако нѣкоя отъ странитѣ увѣдоми кметството, че не е доволна отъ рѣшението на окръжния сждъ. Увѣдомлението важи, ако е постъпило, най-много въ 15 дни слѣдъ деня, въ който е съобщено на странитѣ сждебното рѣшение.

Чл. 30. Въпроситѣ въ чл. 24, ал. I мѣста и сгради се оцѣняватъ по категории и типове, едновременно за цѣло едно населено мѣсто, по слѣдующия начинъ:

а) Опрѣдѣлената въ чл. 9 комисиия раздѣля мѣстата и сградитѣ въ населеното мѣсто на около толкова категории, колкото изисква мѣстното значение и цѣнността на тия мѣста и постройки и опрѣдѣля отдѣлна цѣна за единъ квадратенъ

метръ мѣсто отъ всѣка отдѣлна категория и за единъ квадратенъ метръ на всѣки отдѣленъ типъ здание, съгласно съ мѣстнитѣ условия, въ врѣме на оцѣнката, безъ да се взематъ прѣдъ видъ бж-дщи подобрения и прѣдполагаеми приходи.

б) Категоритѣ на мѣстата не може да обематъ по-малко отъ десетъ одѣлни дворища и зависятъ отъ разположението на мѣстата въ цѣнни или по-малоцѣнни части на населеното мѣсто, а типовегѣ на постройкитѣ зависятъ само отъ направата на послѣднитѣ, отъ броятъ на етажитѣ имъ и отъ тѣхното прѣдназначеніе. Първоначалната цѣна на всѣки типъ постройки не обема мѣстото подъ по-слѣднитѣ и се отрежда общо за всички постройки отъ единъ и сщъ типъ, съ цѣлъ да се знае стойността за въздигането на самитѣ постройки въ свѣсѣмъ ново състояние. Тая цѣна на зданията се намалява най-много до 50%, въ момента, когато се отчуждава опрѣдѣлена сграда отъ даденъ типъ, въ зависимостъ отъ старостта на отчуждаемата сграда и споредъ респективно отредения ежегоденъ процентъ за нейното овѣхтяване. Процентитѣ за овѣхтяване на зданията се отреждатъ едновременно съ първоначалнитѣ общи цѣни на всѣки типъ постройки.

в) Общинското управление обявява на жителитѣ извършенитѣ по горния начинъ разпрѣдѣления и оцѣнки най-малко въ продължение на два мѣсеца, за да ги узнаятъ, изучатъ и ако щѣтъ да възразятъ по тѣхъ, чрѣзъ заявление до кметството или

чрѣзъ записване въ особна за тая цѣлъ книга при общинското управление.

г) Следъ като изтече горния срокъ, сжщата комисия разглежда направенитѣ въ случая възразения, ако има такива, и дава върху тѣхъ мотивирано мнѣние, послѣ което общинското управление внася цѣлата прѣписка по въпроса въ съответния окръженъ сждъ за утвърждение отрѣденитѣ: разпрѣдѣления, оцѣнки и проценти за овѣхтяване на зданията. Сждътъ разглежда прѣписката въ разпоредително заседание най-малко въ 30 дни, ако намѣри за нужно, при писмено мнѣние на трима — назначени отъ него експерти, и взима окончателно рѣшение по утвърдяването на прѣдставенитѣ му: разпрѣдѣления, оцѣнки и проценти за овѣхтяване на зданията. Ако при това сждътъ по тѣжбата на нѣкой стопанинъ, или на общинско управление, угодѣми или намали цѣната на едно мѣсто отъ нѣкой категория, или на едно здание отъ нѣкой типъ сгради, това ново оцѣнение важи за всички дворища въ категорията и за всички здания отъ сжщия типъ, а не — само за мѣстото или зданието, по което е било подадена тѣжбата.

д) оцѣнкитѣ на мѣстата и сградитѣ се отреждатъ при прѣдположение, че ще се отчуждаватъ изцѣло стари дворища и находящи се въ тѣхъ здания. Ако при самото отчуждаване прѣдстои да се взематъ за подъ улица, площадъ и пр. само части отъ стари дворища и здания, то отредената въ чл. 27 на тоя законъ комисия опрѣдѣля: съ колеко процента въ

по-малко трѣба да се заплати отчуждаемата частъ отъ мѣсто като се вземе прѣдъ видъ до каква степенъ се подобрява дворището на стопанина по смисъла на чл. 36 и 37 отъ тоя законъ; а за намаляване цѣната на отчуждаемата частъ отъ здание се гледа, освѣнъ овѣхтяването имъ и доколко остатѣка на такова здание може да бѣде използвано отъ стопанина му. Недоволнитѣ отъ рѣшенията на комисията иматъ право да ги обтѣжватъ прѣдъ окръжния сѣдъ по реда за обтѣжване на дворищни регулации, изложенъ въ чл. 19 и 20 отъ тоя законъ.

Обжалвани оцѣнки не спиратъ прилагането на плана, ако общинското управление депозира въ съответния клонъ на Българската земеделска банка отредената отъ комисията стойностъ на отчуждаемитѣ мѣста и сгради. Тоя депозитъ е въ разположение на заинтересования стопанинъ, ако общинското управление приема оцѣнката на комисията, инакъ, трѣба да се чака рѣшението на сѣдилищата.

е) пространството, което обематъ тротоаритѣ, за не по-голъма отъ два метра широчина, на всички улици и площади, е въ тѣжестъ на съответнитѣ стопани съразмѣрно съ лицето на дворищата имъ.

ж) при оцѣняване на сградитѣ общитѣ имъ цѣни се отреждатъ или заедно съ тѣхнитѣ материали, или — безъ тия материали — послѣдното за служитѣ, когато нѣкой стопани пожелаатъ да съобратъ сами отчуждаемитѣ имъ сгради и да използватъ материалитѣ имъ.

Чл. 31. Комисията по чл. 9 и сѣдебнитѣ експерти работятъ за смѣтка на респективното общинско управление.

Чл. 32. Категориитѣ на мѣстата, типовеѣ на постройкитѣ и тѣхнитѣ проценти за овѣхтяване, както и респективнитѣ оцѣнки, влизатъ въ сила слѣдъ утвърдяването имъ отъ окръжния сѣдъ, безъ право на ново обтѣжване и сѣ задължителни, както за частни, тѣй и за държавни, общински, общественни и вакувски мѣста и здания, а така също и за покрититѣ и непокрититѣ недвижимости на малолѣтни и умоповрѣдени стопани.

Чл. 33. Утвърдени до 1 януарий 1911 г., отъ окръжния сѣдъ общи оцѣнки и категории на мѣста, както и оцѣнкитѣ за типовеѣ и процентитѣ за овѣхтяване на сгради, сѣ неотмѣняеми. Само цѣнитѣ на мѣстата могатъ да се увеличатъ или намаляватъ въ процентъ прѣзъ всѣко петолѣтие, смѣтано отъ деня на утвърждение на оцѣнкитѣ. Рѣшенията по това се обтѣжватъ по реда, изложенъ въ чл. 30 отъ тоя законъ.

Чл. 34. Общинското управление разполага съ означенитѣ въ чл. 24, алинея I, мѣста и сгради, или като ги изплати по установени съгласно чл. 30 общи цѣни или пѣкъ, когато — при поискване на стопанитѣ — почне да плаща лихви 6% върху дължимата стойностъ на такива мѣста и сгради съгласно чл. 46 отъ тоя законъ.

Чл. 35. Сгради съборени по силата на чл. 44 отъ настоящия законъ, не се изплащатъ отъ общи-

нитѣ, които неизплащатъ сжщо и попаднали въ нови улици или площади и пр. държавни мѣста и постройки.

Не се заплащатъ отъ общината и погрѣбнитѣ за не по-широки отъ 12 м. улици части отъ ниви, ливади, градини и други такива ненаселвани мѣста въ и около старитѣ строителни части на населени мѣста, прѣдградия и курорти, когато новитѣ улици прѣзъ такива мѣста правятъ последнитѣ сгодни за застрояване дворища. Стойността на попаднали подъ такива улици мѣста е за смѣтка на ползвателитѣ се отъ тия улици стопани, като всѣки отъ последнитѣ изплаща мѣстото до сръддината на улицата и съразмѣрно съ лицето на ново образуваното му дворище.

Чл. 36. При оправяне на улици и площади — ползвателитѣ се отъ тѣхъ стопани участвуваатъ въ разхода по отчуждаване нужнитѣ за това оправяне мѣста, съразмѣрно съ подобренieto на тѣхнитѣ дворища. Тия подобрения биватъ редовни и извънредни.

Дворищата сж редовно подобрени, когато: а) или попаднатъ въ квартали и улици, които се прѣвържатъ по регулационенъ редъ въ чаршійски; б) или получаватъ ново лице, каквото не сж имали, или се увеличава лицето и повърхността, които сж имали; в) или оставатъ на по-широки урегулирани улици въ сравнение съ старитѣ имъ неурегулирани улици, и г) или попадатъ въ квартали и улици, въ които се прѣсущаватъ блата, мочурливи и наводняюща се мѣста.

Дворищата сж извънредно подобрени, когато нѣкои стопани, за да могатъ да използватъ по-доходно тѣхни просторни мѣста, поискатъ да се проведатъ нови улици било прѣзъ утвърдени вече, или прѣдстоящи за утвърждаване, квартали въ или около населено мѣсто, прѣдградие и курортъ.

Не се считатъ за пѣтица бивши полски пѣтица покрай ниви, ливади, градини и други такива мѣста, които се прѣвържатъ по регулационенъ редъ въ строителни квартали; а лицето на дворища въ стари задѣнени улици се считатъ наполовина: 10 м. за 5 м., 6 м. за 3 м. и пр.

Чл. 37. Стопанитѣ на редовно подобрени дворища участвуваатъ въ разхода за оправянето на съответнитѣ улици и площади (чл. 36) въ размѣръ, отреденъ съгласно чл. 30, алинея д отъ тоя законъ; а стопанитѣ на извънредно подобрени дворища отсѣпватъ на общината безвъзмездно мѣстото за подъ улицата и поематъ разходитѣ за: посылане и канализиране, водоснабдяване и освѣтляване на последната. Поддържането на такива улици е въ тяжесть на общината.

Стойността на мѣстото подъ улицата и всички други разходи по нея се понасятъ отъ ползвателитѣ се стопани съразмѣрно съ лицето па дворищата имъ покрай сжщата улица.

Забѣлка. Сумитѣ за посылане, канализиране, водоснабдяване и освѣтляване на такива улици се опреждяватъ възъ основа на приети типове за околнитѣ общински улици и се събиратъ последователно, за да се разходватъ, когато

околнитѣ общински улици бждатъ постлани, канализирани, водоснабдени и освѣтлени.

Чл. 38. Когато при оправяне на улици, площи и пр. останатъ отъ вѣнъ регулационната линия маломѣрни общински мѣста, общинското управление продава тия мѣста по установени, съгласно чл. 39, цѣни на ония стопани, къмъ дворищата на които припадатъ тия мѣста, споредъ утвърдениѣ, съгласно чл. чл. 18, 19 и 20 дворищни регулационни проекти.

Общински мѣста, отъ които сж образувани и утвърдени пълномѣрни дворища за жилища (чл. 8, п. ж), или за дюкани (чл. 8, п. з), могатъ да се отчуждаватъ по начина и реда, означени въ законѣ за градскитѣ и селскитѣ общини.

Чл. 39. Когато нѣкой стопанинъ иска да приложи утвърдената регулация на дворището му и има споръ за цѣната на придаваеми къмъ сѣщото му дворище мѣста и сгради, тоя споръ не спира изпълнението, ако такъвъ стопанинъ внесе въ общинското управление влогъ въ двоенъ размѣръ отъ цѣлата, опрѣдѣлена въ протокола на комисията съгласно чл. 27 отъ тоя законъ.

Половината отъ влога може да изтегли веднага заинтересованиятъ съсѣденъ стопанинъ, а другата половина се задържа до окончателното разрѣшаване на спора съгласно съ чл. чл. 27, 28 и 29.

Чл. 40. Когато споредъ утвърдена дворищна регулация се придава къмъ едно дворище съсѣдно мѣсто, стопанинѣтъ на такава дворище е длъженъ

да отчужди придаваемото се къмъ дворо му съсѣдно мѣсто, най-късно двѣ години, а въ сталищата една година, считано отъ деня, когато е утвърдена регулацията. Слѣдъ изтичането на тоя срокъ заинтересованиятъ съсѣдъ има право да заяви въ кметството, за да го снабди съ изпълнителенъ листъ за стойността на мѣстото.

Тоя изпълнителенъ листъ се издава безплатно отъ съответния окръжепъ слѣдъ по искане отъ общинското управление, съ което искане се удостоверява, че дворищната регулация е влѣзла въ законна сила и че въпросѣтъ за оцѣнката е изчерпанъ съгласно чл. чл. 27, 28 и 29 отъ тоя законъ. Кметството прави това веднага слѣдъ получаване заявление отъ заинтересования стопанинъ.

Чл. 41. Общинското управление обезсилва прѣдъ съответния нотариусъ крѣпостнитѣ актове на всецѣло отчуждени за обществени регулации недвижими, а за отчуждени мѣста или освидѣтелствувани и съборени сгради, то уведомява веднага съответния финансовъ началникъ, за да заличи данѣка.

По сѣщия редъ се анулиратъ крѣпостнитѣ актове и на останали безъ улица (задънени) отдѣлни недвижими, разподѣлени по регулационенъ редъ къмъ съсѣдни дворища.

Крѣпостнитѣ актове на уголѣмени или намалени по регулационенъ редъ отдѣлни недвижими се издаватъ отъ нотариуса d'office, съ объяснителна бѣлѣжка и скица на съответното общинско управ-

ление. Това се прави слѣдъ окончателното изигляване на всички пужни въ случая условия и уриване или гарантиране (чл. 39) на регулационнитѣ смѣтки, съгласно чл. чл. 9, 10, 18, 19, 20, 21, 27, 28, 29 и 30 отъ тоя законъ.

Тия актове се освобождаватъ отъ гербовъ налогъ, отъ нотариални такси и отъ всѣкакви други берии.

Чл. 42. При паличностъ на крѣпостенъ агтъ, издаденъ съгласно съ алиней трета отъ чл. 41, съдебнитѣ пристави въвеждатъ въ владѣние на отчужденитѣ мѣста и сгради, респективнитѣ стопани, по заявление и за смѣтка на послѣднитѣ. Съдебния приставъ дѣйствува въ случая като съ изпѣлнителенъ листъ на общо основание.

Чл. 43. Сладащи въ чл. 24 отъ тоя законъ сгради може да се поддържатъ само чрѣзъ поправки, които не ги уягчаватъ и поскѣпватъ, като: измазване, отваряне прозорци, прѣхвърляне покрива имъ, промѣняване дюпемши дѣски, поправяне на печки и комиши, откриване на вентилатори и други такива. Но поради такива поправки нѣма да се измѣнява въ пищо установената съгласно чл. 30 оцѣнка на такива сградѣ.

Въпроснитѣ сгради могатъ да се приспособяватъ чрѣзъ нови уягчавания и прѣправки само, когато се отстраня оная имъ частъ, която попада, споредъ утвърдени регулации, подъ улица или въ съсѣденъ дворъ и дворището отговаря на чл. 8, д, ж, з отъ тоя законъ.

Чл. 44. Освидѣтелствуватъ се за събаряне грозици на срутуване или нездравословни сгради, когато послѣднитѣ немогатъ да се поправятъ безъ нарушение на чл. 43 отъ тоя законъ и неможе, споредъ това, да се отстраня опасността отъ ненадѣлното имъ срутуване или тѣхното нездравословно влияние.

Освидѣтелствувателото става въ присхтствието на стопанинѣтъ, или неговъ прѣдставителъ, отъ тричленна комисиия въ съставъ: единъ инженеръ или архитектъ и по единъ прѣдставителъ на общинското и на окръжното или околѣското управления, (а въ столицата делегатъ отъ Министерството на вътрѣшнитѣ работи), а за нездравословни здания, въ комисията участвува и лѣкаръ.

Въ началото на всѣка година, комисията се назначава въ окръжнитѣ градове отъ окръжния управителъ, (въ столицата отъ кмета), а въ околѣскитѣ — отъ околѣйския началникъ и дѣйствува по покана отъ съответнитѣ общински управления, или отъ прѣдставителитѣ на техническата и полицейската власти.

Срокѣтъ за събаряне неможе да бѣде по-малкъ отъ 30 дни, слѣдъ деня на освидѣтелсвуването, прѣзъ което врѣме рѣшението на комисията може да се обжалва чрѣзъ кметството, прѣдъ Министерството на общественитѣ сгради, пхтищата и съобщенията. Това рѣшение не се обезсилва въ нищо, ако не присхтствува писмено прѣдизвѣстения стопанинъ или неговъ прѣдставителъ.

Ако стопанинътъ на рѣшена, по горния редъ, за събаряне сграда не изгълни това рѣшение въ опредѣления отъ комисията и неотгълненъ, вслѣдствие обжалване срокъ, общинското управление взема мѣрки, веднага слѣдъ изтичането на тоя срокъ, да се събори освидѣтелствуваната сграда за смѣтка на стопанина ѝ.

За въ селата комисията се състои: отъ кмета, единъ общински съвѣтникъ, опредѣленъ отъ общинския съвѣтъ и отъ респективния участковъ инженеръ. Рѣшенията на тая комисия се обтѣжватъ чрезъ кмета прѣдъ окръжния управителъ.

Комисиятъ дѣйствуватъ за смѣтка на съответнитѣ общини. При обтѣжване разноска сѣ за смѣтка на тѣжителя, въ случай че тѣжбата му не бѣде уважена.

За градоветѣ въпроса по освидѣтелствуваната се разрѣшава окончателно отъ Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията, а за селата — отъ окръжния управителъ, въ споразумѣние съ окръжната техническа властъ.

Прѣди окончателното разрѣшаване на такива въпроси, министерството, респективно окръжния управителъ, назначава нова комисия отъ други съставъ и отъ по-висши длѣжностни лица и специалности, за да освидѣтелствува отново сградата, за която се отнася тѣжбата. До окончателното разрѣшаване на спора, зданието не се събаря въ никой случай и ако то много грози да падне, кметството поканва стопанина му да го подирѣ врѣ-

менно; въ противенъ случай, самото кметство го подтира за смѣтка на притежателя.

Чл. 45. Общинскиятъ съвѣтъ е длѣженъ да изработи програма, по която да се прилага надлежно утвърдения регулационенъ проектъ за улици, площади пазарища и др. и то: за неутвърдени до сега регулационни проекти — веднага слѣдъ тѣхното утвърждение, а за утвърденитѣ — веднага слѣдъ влизане въ сила на тоя законъ.

Рѣшението за тая програма се обявява на жителитѣ въ продължение на единъ мѣсецъ, за да го узнаятъ и дадатъ, ако желаятъ, писмени забѣлѣжки и възразения по него. Слѣдъ изтичането на тоя срокъ комисията по чл. 9 отъ тоя законъ разгледа отново програмата и възразенията, ако такива има, и взема окончателно рѣшение по въпроса, което рѣшение влиза въ сила, като се утвърди съ указъ по доклада на министра на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията.

Тая програма може да се измѣнява най-рано прѣзъ всѣки три години и то пакъ по изложения по-горѣ въ тоя членъ редъ и начинъ.

Чл. 46. Когато нѣкое праздно мѣсто попада цѣло, споредъ утвърденъ регулационенъ проектъ, подъ улица, площадъ, пазарище и пр., общинското управление е длѣжно двѣ години слѣдъ влизане въ сила на тоя законъ за утвърдени до сега регулационни проекти и двѣ години слѣдъ утвърдяване на неутвърдени до сега такива проекти, или да отчужди *de facto* такава мѣсто като го заплати

съгласно чл. 34 отъ тоя законъ, или пъкъ да отговаря прѣдъ притежателя му, ако той пожелае, за лихва 6% върху дължимата стойностъ на мѣстото, смѣтано отъ изтичане на двугодишния срокъ до изплащането на мѣстото.

Сжщото важи и за случай, когато се заеме частъ отъ дворище, слѣдъ като се установи дължимата стойностъ за такава частъ съгласно чл. 30, пунктъ d, въ зависимостъ и отъ чл. чл. 36 и 37 на тоя законъ.

Въ всички случаи общината използва за обща потребба отчуждаеми и по тоя редъ мѣста, начина на отъ деня, когато тя почне да плаща 6% лихва върху дължимата имъ стойностъ и разпоредба веднага да се заличатъ отъ данъчнитѣ книги и тъй отчуждени мѣста и сгради, ако се отчуждаватъ по сжщия редъ и такива.

Глава IV.

Строителни разрѣшения.

Чл. 47. Всички строителни работи въ царството ставатъ слѣдъ формално строително разрѣшение.

Чл. 48. Заявления за строително разрѣшение се даватъ въ градоветѣ писмено, а въ селата, както и за маловажнитѣ поправки въ градоветѣ, могатъ да се даватъ и устно, до общинскитѣ управления, освѣнъ въ случаитѣ, прѣдвидени въ гл. V на тоя законъ.

Всѣко устно заявление се написва отъ секретаря на отдѣленъ обгербованъ листъ — бланка и се подписва отъ заявителя.

Чл. 49. Заявителтъ опрѣдѣля точно желаемата отъ него нова постройка, прѣправка или поправка и строи съгласно съ издадения му дозволителенъ билетъ, съ утвърдения проектъ и съ настоящия законъ Издаденъ дозволителенъ билетъ се измѣнява или допълня съ ново дозволително.

Всичи видове държавни, окръжни, общински, духовни и всички отъ общественъ характеръ частни или корпоративни строения, се извършватъ винаги по утвърдени отъ Министерството на общественитѣ сгради, пжтищата и съобщенията проекти и други книжа. Изключаватъ се отъ тая наредба всички строения по военното вѣдомство, които се извършватъ съгласно утвърдени отъ Военното министерство проекти.

Забѣжка. Само одобреното по чл. 9 отъ Закона за онаяване общественото здраве, не е достатъчно за да се извършатъ изброенитѣ въ него членъ постройки. Строителното разрѣшение се дава отъ Министерството на общественитѣ сгради, пжтищата и съобщенията.

Чл. 50. Разрѣшения за строителни работи и ситуационни планове (скици) за отдѣлни дворища се издаватъ само отъ общинскитѣ управления, точно споредъ указанията на съответнитѣ прѣдставители на техническата властъ, срѣщу установени отъ общинскитѣ съвѣти такси. Тия такси се отреждатъ съгласно съ общъ Височайше утвърденъ типиченъ таксовъ правилникъ за всички населени мѣста въ Царството. Размѣрътъ на такситѣ се опрѣдѣля отъ общинскитѣ съвѣти, споредъ мѣстнитѣ нужди

и условия въ всѣко населено мѣсто, а гдѣто нѣма опрѣдѣлени такива, оставатъ въ сила общитѣ такси по типичния правилникъ.

Въ дозволителния билетъ се означава подробно това, за което се издава; а въху другата му страница — сѣществениѣ общи наредби, които трѣбва да се спазватъ и наказаніята за тѣхното неспазване.

При недоразумѣния между общини и частни лица по въпроснитѣ разрѣшения, спороветѣ се разгледватъ и рѣшаватъ първо отъ респективнитѣ участкови и окръжни инженери и окончателно — отъ Министерството на общественитѣ сгради, пътищата и съобщенията.

Утвърдени планове за оправяне на улици, площади и на отдѣлни дворове сж задължителни, не само за частни, но и за държавни, общински и окръжни постройки, както и за сгради съ благотворително и религиозно назначение, само че строеніето въ тия петъ случая не се облага съ никакви такси. Не се таксуватъ изобщо и всички селско-стопански строения по селата, като: обори, сайванти, сайи, курниции, кочини, кошари и хамбари.

Чл. 51. Едноврѣменно съ издаването на дозволителенъ билетъ за строене, съотвѣтнитѣ прѣдставители на техническата властъ опрѣдѣлятъ потребната строителна линия и ниво, за което съставятъ надлъжния протоколъ съ ясно означаване на регулационнитѣ и нивелационни репери.

Протоколътъ се подписва отъ техника-трасировачъ и отъ домостроителя или майстора, комуто

се дава копие отъ него. Опрѣдѣленитѣ посоки и ниво за строене се провѣрватъ, въ граדותѣ, по писмено заявление на строителитѣ, веднага слѣдъ изсидването на основитѣ до цокола.

Ако провѣрката не се извърши своевременно, строителитѣ, могатъ да дирятъ загубитѣ си, ако ги послѣдватъ такива, отъ виновнитѣ за това лица; но тѣ не могатъ да строятъ подъ никакъвъ прѣдлогъ, прѣди да се извърши тая провѣрка.

Чл. 52. Дозволителния билетъ, утвърдения проектъ, ако има такъвъ и протоколътъ, за който е дума въ чл. 51, трѣбва да се изпълняватъ точно и да се намиратъ постоянно на мѣстостроенето. За всѣко отклоняване отъ тая наредба, ржководящия строенето майсторъ или архитектъ, се глобява по означения въ чл. 85 редъ.

Чл. 53. Ако въ течение на една година строителитѣ не се възползуватъ отъ издаденитѣ имъ дозволителни билети, тѣ трѣбва да искатъ ново дозволение, при което могатъ да се ползуватъ съ първоначалнитѣ неизмѣнени проекти, но плащатъ една трета отъ първоначалната такса.

Глава V.

За язоветѣ, мѣлницитѣ, фабричитѣ, индустриалнитѣ заведѣния и работилници.

Чл. 54. Заявенията за строене нови: язове, воденици, мѣлници, фабрики, и разни индустриални

заведения изобщо, както и за строене на разни работилници и за поставяне (инсталирано) парни котли и други машинерии се подават въсѣкога писмено на съответния окръжен инженеръ. Позволителнитѣ билети, за въпроснитѣ строения, се издаватъ срѣщу установенитѣ (чл. 50) такси, отъ общинскитѣ управления въ землищата на които ще се извършатъ строенията, но по разрѣшение и установени условия отъ Министерството на общественитѣ сгради, пжтищата и съобщенията и слѣдъ изпълнение на предвиденитѣ въ този законъ формалности.

Забѣлѣжка. Нѣма да се счита нова постройка тази, която се предприема за възстановяване на нѣкои отъ по-рано смѣстующи язове, мѣлници, фабрики и пр., случайно унищожени слѣдъ влизането въ сила на настоящия законъ.

Чл. 55. Министерството на общественитѣ сгради, пжтищата и съобщенията подраздѣля чрѣзъ специаленъ правилникъ изработенъ отъ Главната дирекция на пжтищата, благоустройството и сградитѣ съвмѣстно съ Върховния медицински съвѣтъ и утвърденъ съ указъ язоветѣ мѣлницитѣ, фабриkitѣ и пр., споредъ тѣхната недревословностъ, опасностъ или неудобство, — на три категории, възъ основа на слѣднитѣ условия:

а) първата категория ще обема ония заведения, които трѣбва да се строятъ вънъ отъ населенитѣ мѣста, далечъ отъ жилищни постройби. Комисията по чл. 9 отъ тоя законъ опрѣдѣля, съ удобруването на горѣпоменатото министерство, минимал-

нитѣ свободи зони околорѣстъ строителнитѣ градини (чл. 92) на населенитѣ мѣста, вънъ отъ които зони само ще може да се разрѣшава постройката на заведенията отъ първа категория;

б) въ втората категория ще влизатъ язове, мѣлници, фабрики и пр., които могатъ да не бждатъ отдалечавани отъ частни жилища, щомъ се построятъ по начинъ, който да гарантира спокойствието на съседитѣ и тѣхнитѣ интереси въ хигиеническо и економическо отношения, и

в) третата категория ще съставляватъ ония отъ въпроснитѣ заведения, които могатъ да се строятъ въ съседство съ частни жилища, но трѣбва да се намиратъ подъ особенъ санитаренъ или полицейски надзоръ.

Чл. 56. Подадени съгласно чл. 54 заявления се приематъ, ако сж придружени съ нужнитѣ книжа и предварителни планове; инакъ тия заявления се повръщатъ за попълване на приложенитѣ имъ и се разглеждатъ, слѣдъ като послѣднитѣ бждатъ надѣжно попълнени.

Ако е редовно заявено за построяването на нѣколко яза или индустриални заведения, всѣкое отъ които прави отчасти или изцѣло, невъзможно съществуването на другитѣ, заявленията се разглеждатъ и разрѣшаватъ по реда, въ който сж постѣпили.

Може да се прѣрежда, само когато се касае до заведения прѣдставляющи по-голямъ общественъ интересъ отъ проектиранитѣ други такива и то,

ако Министерството на общественитѣ сгради, пжтицата и съобщенията признае за основателни мотивитѣ, по които се иска да се направи изключението.

Чл. 57. Щомъ заявлението е редовно и книгата къмъ него пълни, окръжниятъ инженеръ обявява за исканото позволение въ заинтересованитѣ населени мѣста, за да може всѣки да ги узнае, изучи работата и да направи възраженията си, ако има такива.

Обявяването става: за заведенятия отъ I-ва категория въ всички находящи се на шестъ километра отъ мѣстостроението, населени мѣста, а за другитѣ двѣ категории — само въ населенитѣ мѣста, въ землището на които ще се строи заведението, ще се постави или ще указва влияние язътъ и трае: за I-та категория единъ мѣсецъ, за II-та — 20 дни, III-та — 10 дни.

Слѣдъ изтичане на срока окръжниятъ инженеръ изпраща заявлението съ приложенията му на съответния участковъ инженеръ, като опредѣля споредъ случая, да-ли трѣбва да се направи огледъ на самото мѣсто и ако трѣбва отъ кого: да-ли отъ участковия инженеръ заедно съ околийския начальникъ, или тѣхни замѣстници, или пъкъ — само отъ участковия инженеръ или неговъ замѣстникъ.

Съставя се въ случай протоколъ, който трѣбва да съдържа условията, по които би могло да се разрѣши исканата постройка, или пъкъ мотивитѣ за отказването. Тоя протоколъ се изпраща отъ участ-

ковия инженеръ на окръжния инженеръ, който внася, когато това се изисква отъ правилника предвиденъ въ чл. 55 отъ настоящия законъ, въпроса въ хигиеническия съвѣтъ (чл. 99 отъ закона за опазване общественото здраве) и съ прѣписъ отъ рѣшението на тоя съвѣтъ изпраща протокола съ всички книжа и планове за разрѣшение на исканото позволение въ Министерството на общественитѣ сгради, пжтицата и съобщенията, което, когато се касае до инсталиране на мотори, парни котли и пр. машинерии, взема мнѣнието и на Министерството на търговията и земледѣлието.

Министерството прѣди да се произнесе, връща, ако намѣри за необходимо, прѣписката на окръжния инженеръ за ново или допълнително изучаване, като — по-важни случаи — може да делегира за тая цѣль на мѣстото и други, не повече отъ двама, инженери.

Пжтнитѣ и дневни пари на длъжностнитѣ лица се прѣдплащатъ отъ заинтересования заявителъ. Съгласно закона за чиновницитѣ, тия пари се изплащатъ на командированитѣ, лица, слѣдъ одобрение смѣтката имъ отъ окръжния инженеръ, а за по-важнитѣ случаи — отъ Министерството па общественитѣ сгради, пжтицата и съобщенията.

Слѣдъ като министерството разрѣши исканото строение, което не може да се бави въ никой случай повече отъ шестъ мѣсеци, то връща книгата съ разрѣшителното постановление на окръжния инженеръ, който ги прѣпраща съ прѣписъ отъ постановлението,

чръзъ окръжния управителъ, на надлежния кметъ; кметътъ събира установената за случая строителна такса и прѣдава на заявителя прѣписъ отъ разрѣшителното постановление и одобренитѣ за строеніе планове и проекти.

Чл. 58. Не се изпълняватъ формалноститѣ прѣвидени въ чл. 57, когато се касае за язове и воденици, които се ползватъ отъ водитѣ на много вдълбани и съ стърменъ профили балкански дерета. Разрѣшителнитѣ постановления за такива язове и воденици се издаватъ отъ окръжния инженеръ на основание мнѣнието на пѣкого отъ подвѣдомственитѣ му органи. Прѣписъ отъ такова постановление се прѣдава на заинтересования чръзъ надлежния кметъ, който прибира прѣдварително нужната строителна такса.

Тѣжби, противъ издадени отъ окръжния инженеръ разрѣшителни постановления, се подаватъ чръзъ тоя инженеръ, въ Министерството на обществениѣ сгради, пѣтищата и съобщенията, което ги разглежда и разрѣшава окончателно.

Чл. 59. Считатъ се законно съществуващи всички язове, мѣлници, индустриални заведения и пр., построени слѣдъ влизането въ сила на Закона за благоустройството на населенитѣ мѣста отъ 1897 г. и съгласно него, а тѣй сѣщо и язоветѣ и воденицитѣ, съществуващи отъ прѣди 1897 год., по които сѣ биле или ще бѣдатъ, регламентиранни съгласно съ този законъ.

Чл. 60. Нерегламентиранитѣ до сега стари язове и воденици, ще може да се считатъ законно съществуващи, само слѣдъ като сега съществуващото имъ водно положение бѣде реперирано, за които цѣль се дава срокъ до края на 1915 год.

Узаконени регламентирания могатъ да се отмѣняватъ или измѣняватъ, само въ случай, когато сѣ били направени възъ основа на невѣрни данни. Това става по искъ, прѣдявенъ отъ заинтересования, въ надлежния окръженъ сѣдъ.

Чл. 61. Считатъ се за незаконно-съществуващи всички: язове, мѣлници, фабрики и пр., построени слѣдъ 1897 г., безъ изискуемия се дозволителенъ билетъ или съ нарушенъ таквъ.

Чл. 62. Формалноститѣ прѣвидени по-горѣ въ чл. чл. 54, 55, 56 и 57 ще се изпълняватъ и когато се касае до подновявания или такива поправки на законно съществуващи язове, мѣлници, индустриални заведения и пр., съ които се измѣнява въ нѣщо: силата и разположението на парнитѣ котли, машини и двигатели, водното положение, видътъ въ производството и пр.

Тия формалности се прилагатъ и за всѣко подновяване и всѣка поправка, каквато и да е тя, на язове и воденици, съществуващи отъ прѣди 1897 год., които не бѣдатъ реперирани въ дадения по чл. 60 срокъ.

Чл. 63. Поправки и подновявания на законно-съществуващи язове, мѣлници, фабрики и пр.,

когато съ тѣхъ се не измѣни въ нищо узаконеното положение, се позволяватъ безъ да се иска каквото и да било разрѣшение.

Ако нѣкой наруши постановлението на настоящия членъ като извърши работи, за които е рѣчь въ чл. 62 спрѣмо него се постѣпва съгласно чл. 77.

Чл. 64. Министерството на общественитѣ сгради, пжтищата и съобщенията има всѣкога право да прѣдписва на притежателитѣ на законно-схществуващи язове, мѣлници, фабрики и пр. да извършатъ всичко каквото трѣбва, за да се гарантира спокойствието на съседитѣ и да се запазятъ общественитѣ хигиенически и економически интереси. Прѣдписанитѣ работи сж отъ общественна полза и за извършването имъ, както и за носене послѣдствията отъ това, притѣжателитѣ се обезщетяватъ на основание Закона за отчужденията за държавна и общественна полза.

Чл. 65. Притежателитѣ на незаконно-схществуващи язове, мѣлници, фабрики и пр. немогатъ да се ползватъ отъ облагитѣ прѣдвидени въ чл. 64; тѣ сж длѣжни — въ срокъ не по-длѣгъ отъ 6 мѣсеца, начиная отъ деня въ който сж писмено поканени затова отъ окръжния инженеръ — да извършватъ на свой рискъ и разноки всичко, каквото имъ се прѣдпише за регламентирането на язоветѣ или заведенята имъ. Инакъ ще се прилага чл. 77.

Чл. 66. Разносжитѣ за изучаване условията за нови строения, за репериранието на схществуващи

прѣди 1897 г. язове и воденици и тия, за опрѣдѣленіе условията за регламентирането на законно-схществуващи такива, сж за смѣтка на притѣжателитѣ и ако не се платятъ доброволно, събиратъ се по редѣтъ за събиране данъцитѣ.

Чл. 67. Министерството на общественитѣ сгради, пжтищата и съобщенията е единствено компетентно да опрѣдѣля условията за разрѣшение постройката на нови язове, мѣлници, фабрики и пр. и за регламентиране на незаконно-схществуващи такива, както и да опрѣдѣля работитѣ, които трѣбва да се извършатъ за запазване спокойствието и хигиеническиятъ и економическиятъ интереси на населението.

Чл. 68. За прилагането на настоящата глава отъ закона, ще се изработи специаленъ правилникъ.

Глава VI.

Общи технически условия.

Чл. 69. Зданията се строятъ споредъ условията на техниката и естетиката, по такъвъ начинъ и отъ такива строителни материали, каквито трѣбватъ за осигоряване нуждата за прѣдназначението имъ здравостъ, сигурностъ отъ пожаръ, хигиеничностъ, както и за да не прѣпятствува на мѣстното обществено съобщение

Слазватъ се при това съгласнитѣ съ тоя законъ и свързани съ строителството постановления и на

другитѣ закони въ царството, като: „закон за имуществата, за собствеността и за сервитутитѣ“, „закон за държавнитѣ и общински пжтища“, „закон за държавнитѣ желѣзници“, „закон за опазване общественото здраве“, правилниците за курорти, прѣградия и пр.

За дворѣ трѣбва да се оставя незастроено мѣсто, най-малко $\frac{1}{4}$ отъ мѣсто за жилища (чл. 8, п. ж) и отъ мѣсто за дюкани, когато тия последни мѣста сж по-голѣми отъ 48 кв. м. (чл. 8, п. з).

Допущатъ се освѣтителни дворчета, само когато иматъ не по-малко отъ 9 кв. метра повърхностъ и съответнитѣ прозорци, съ права гледка къмъ съседния дворѣ, отстоятъ на 3 метри отъ границата на тоя дворѣ.

Изучаватъ се и се узаконяватъ по реда, изложенъ въ чл. чл. 9 и 10 отъ тоя законъ, всички мѣстни наредби за установяване: въ кои улици и при какви строителни линии какви здания могатъ да се строятъ относително височинитѣ и строителнитѣ материали на последнитѣ, както и въ кои чаршійски улици и площади дюкянскитѣ мѣста трѣбва да бѣдатъ по-голѣми отъ 48 кв. м. (чл. 8, п. з), гдѣ именно сж колко да сж по-голѣми и пр.

Огради по край улици не могатъ да бѣдатъ по-високи отъ 2 м. и такива между съседни дворове не могатъ да бѣдатъ по-високи отъ 3 м. Не се допущатъ въ населени мѣста, въ прѣдградия и въ курорти огради отъ околи (хендеци).

Оградитѣ покрай улицитѣ се строятъ съгласно съ мѣстнитѣ общински строителни наредби чрѣзъ които се установява и начина: какъ да се разполагатъ отдѣлнитѣ здания въ едно дворще, за да не си прѣчатъ въ хигиеническо отношение едно на друго и на зданията въ съседнитѣ дворища.

Чл. 70. Височината на зданията въ една улица не бива да бѣде по-голѣма отъ широчината на тая улица, освѣнъ въ стрѣмни и скалисти мѣста. Височината се мѣри отъ тротоара до стрѣхата (главния корнизъ) въ срѣдинитѣ на постройкитѣ.

Жловитѣ здания могатъ да иматъ височината допустима въ по-широката улица, но не на повече отъ 15 метра по дължината на тѣсната улица и то само ако това бѣде потребно за цѣлостта на зданието отъ къмъ по-широката улица.

Когато мѣстнитѣ нужди отъ общъ характеръ налагатъ да се строятъ въ ограничени градски части по-високи здания отъ широчината на съответнитѣ улици трѣбва да се спазватъ слѣднитѣ условия: за улици отъ 8 м. широчина височината на зданията не бива да е по-голѣма съ повече отъ $\frac{1}{3}$ отъ широчината на улицата, за улици до 10 м. — не съ повече отъ $\frac{1}{4}$, а за по-широки отъ 10 м. улици — не съ повече отъ $\frac{1}{6}$ отъ широчината на улицата¹⁾.

¹⁾ При мѣри. За улици съ 8 м. широчина, зданията не бива да сж по-високи отъ $8 + \frac{8}{3} = 10.66$ м., за 10 м. улици — не по-високи отъ $10 + \frac{10}{4} = 12.50$ м., за 12 метрови улици — не по-високи отъ $12 + \frac{12}{6} = 14.00$ м. т. н.

Улицитѣ, въ които ще се допуска да се строятъ и здания съ по-голѣми височини отъ широчината на тия улици, се установяватъ съ указъ по реда, изложенъ въ чл. 9 и 10 отъ тоя законъ. Въ столицата при извънредни случаи допуска се, по рѣшение на общинския съвѣтъ, утвърдено отъ Министерския съвѣтъ по докладъ на министра на общественитѣ сгради, пжтищата и съобщенията, да се строятъ здания по-високи отъ означенитѣ въ настоящия членъ норми.

Чл. 71. Височината на жилищнитѣ помѣщения не може да бѣде по-малка отъ 2.50 метра.

Жилища въ подземия (сутерени) не се допущатъ, а обитаването на съществуващи такива се възбрана веднага слѣдъ влизането въ сила на тоя законъ.

По смисъла на тоя законъ запрѣтени подземни жилищни помѣщения сж ония, подоветѣ (дюпеметата) на които сж по низки отъ повърхността на тротоаритѣ около зданието.

З а б ъ л ѣ ж к а. Замѣняването на селскитѣ землянки съ врѣзмени жилища ще става постепено съгласно съ мѣстнитѣ условия.

Глава VII

Постилка на улици, площади, пазарища и тротоари.

Чл. 72. Улицитѣ, площадитѣ, пазарищата, градинитѣ и нужнитѣ къмъ тѣхъ мостове и водостоци се строятъ, постилатъ, чистатъ и избощо подър-

жатъ отъ общинитѣ, които трѣбва да вписватъ задължително въ бюджетитѣ си нужнитѣ за това суми.

Тротоаритѣ, безъ бордюритѣ и риголитѣ, се постилатъ частично отъ стопанитѣ — всѣки прѣдъ лицето на своето двориче — съгласно опрѣдѣленъ отъ общинското управление типъ за цѣла една улица.

Постилката на тротоаритѣ се изисква, слѣдъ като общинското управление построи бордюритѣ и риголитѣ. — Инакъ стопанитѣ сж свободни да си правятъ врѣменни тротоарни настилки съ широчини съгласно съ чл. 8, пунктъ и отъ тоя законъ.

Ако слѣдъ формална покана нѣкъ стопанинъ не построи или не поправи тротоара си въ дадения отъ кметството срокъ, същото кметство го построява за смѣтка на тоя стопанинъ и събира отъ него разходваната сума по реда за принудителното събиране на държавнитѣ данъци.

Чл. 73. Слѣднитѣ общински приходи, увеличавани споредъ нуждитѣ и съ суми отъ други източници, се употребяватъ изключително само за направа, поддържане и чистене на: улици, полски пжтища, площади, пазарища и градини съ нужнитѣ по тѣхъ мостове и водостоци, както и за насипване на блата:

- а) всички приходи отъ скици за частни мѣста и отъ доволителни билети за строене;
- б) всички такси за смѣтѣта, дѣто има такива;
- в) всички приходи отъ общински градини и разсадници;
- г) всички случайни държавни или окръжни по-мощи за цѣльта;

д) всички приходи отъ допълнителенъ общински налогъ въ размѣръ до 30% отъ данъчната стойностъ върху никакъ не застроени самостоятелни дворища въ курорти и въ градове съ повече отъ 10.000 жители, когато сжщитѣ дворища попадатъ въ квартали, $\frac{3}{4}$ отъ дворищата на които сж вече застроени

Забѣлѣжка. Когато единъ жителъ въ таква градове не притежава своя къща или такава на името на своята съпруга и притежава само едно мѣсто, прѣдназначено за жилище, не се облага съ допълнителенъ общински налогъ. Ако мѣстото на такъвъ е по-големо отъ 300 кв. м., облага се само горницата.

е) всички приходи отъ глоби по нарушаване на настоящия законъ.

Забѣлѣжка 1. Ако прѣзъ една година остане неразходвана частъ отъ тия приходи, останалата сума се вписва въ бюджета за слѣдната година, за да се разходва за сжщата цѣль.

Забѣлѣжка 2. Въпроснитѣ въ пунктъ д дворища не се считатъ застроени, когато има въ тѣхъ само барака, или каквато и да била друга дъсчена сграда.

Чл. 74. Въ селата и въ градоветѣ, които иматъ до 6.000 жители включително, кметството може — по утвърдено отъ окръжния управителъ рѣшение на общинския съвѣтъ — да изравнява улици и да постави не по-широки отъ 10 м. улици, да отводнява или засипва локви, да посажда дървета покрай улици и площади, да постави площади около чешми, герани и пр., чрѣзъ особна за тая цѣль натурална тежба на мѣстнитѣ жители — стопани.

Тая тежба се отрежда съразмѣрно съ другитѣ данъци на жителитѣ.

Глава VIII.

Надзоръ върху строенията. Правоспособностъ за изработване на планове, нивелации, на проекти за строителни работи и за извършване на технико-строителни експертизи.

Чл. 75. Надзорътъ за правилното извършване на строителни работи въ населенитѣ мѣста и за точното изпълнение на тоя законъ се възлага върху мѣстнитѣ общински, окръжни и държавни прѣдставители на техническата властъ, а гдѣто нѣма подобни прѣдставители, грижатъ се за това общинскитѣ управления, и въ двата случая, при съдѣйствието на мѣстнитѣ административно-полицейски власти.

Чл. 76. Щомъ въпроснитѣ въ чл. 75 длѣжностни лица и власти намѣрятъ отклонения отъ дозволенія билетъ, отъ утвърденитѣ планове или отъ тоя законъ, тѣ сж длѣжни да спрѣтъ работитѣ и да съставятъ за това надлѣженъ актъ.

За несвоеврѣменно и неточно изпълнение на тая си обязаностъ и на всички постановления на тои законъ, виновнитѣ длѣжностни лица се глобяватъ отъ Министерството на общественитѣ сгради, пътищата и съобщенията, по означения въ чл. 85 редъ.

Чл. 77. Спрѣнитѣ строителни работи се продължаватъ слѣдъ ново разрѣшение, което се издава слѣдъ като се изравнятъ по надлѣжния редъ, причинитѣ, които сж прѣдизвикали туй спиране и като се внесатъ глобитѣ, ако сж наложени такива.

Ако строението безъ позвоителенъ билетъ или съ нарушенъ такъвъ, се констатира слѣдъ като то е вече свършенъ фактъ и слѣдователно, не може да става дума за спиране на работитѣ, общинското управление, а за индустриалнитѣ заведения окръжния управителъ, (въ столицата кмета), трѣбва съ една мотивирана заповѣдъ, която може да бъде апелирана само прѣдъ Министерството на обществениѣ сгради, пѣтищата и съобщенията, въ едно-мѣсеченъ срокъ, (за столицата три-дневенъ срокъ съ резолюция отъ Министерството най-много въ седемъ дневенъ срокъ) да прѣдпише събарянето на тия постройки или части отъ постройкитѣ, които сж направени на мѣсто или по начинъ такива, каквито не биха могли да се позволятъ, ако притѣжателитѣ имъ биха искали разрѣшение. Събарянето става за смѣтка на стопанитѣ и направенитѣ разности се събиратъ по реда за събиране държавнитѣ даждия, ако не бждатъ платени доброволно.

Постъпва се по сѣщия начинъ и съ незаконно-сѣществующитѣ вече постройки, ако притежателитѣ имъ не се съобразятъ доброволно съ постановления на чл. 65 въ прѣдвидения срокъ.

Събарянето става независимо отъ постановления на чл. 498 отъ Наказателния законъ.

Ако управлението намѣри за по-згодно, вмѣсто събарянето за което е рѣчь, то може да прѣдстави нови функционирането на индустриалнитѣ заведения, до като притѣжателитѣ имъ се съобразятъ съ закона.

Чл. 78. Планове и нивелации на населени и полски мѣста, както и проекти за каквито и да било строения и регулации се съставятъ и прилагатъ изобщо отъ специалисти съ легализирано въ царството висше техническо образование и съ дадено имъ право (чл. 79) за свободна техническа практика въ страната.

Разнитѣ планове, проекти, сники, нивелации, експертни заключения и други книжа отъ техническо-строително естество иматъ законна валидность, когато сж подписани отъ специалисти съ право на свободна техническа практика въ царството (чл. 79).

Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията установява чрѣзъ специаленъ правилникъ, кой отъ изложенитѣ специални работи и до каква степенъ могатъ да се вършатъ и подписватъ отъ кондуктори и землемѣри, сир. техници съ срѣдно техническо образование (чл. 80), като се има за ръководяще правило слѣдующитѣ начала:

1) свършившитѣ, както и ония, които настоящиятъ законъ заваря въ срѣдни технически училища въ царство ще се ползватъ въ царството съ сѣщитѣ права, каквито законитѣ на страната, въ която сж свършили, имъ даватъ, но въ никой случай не повече отъ ония съ които се ползватъ свършившитѣ въ царството срѣдни технически училища, и 2) лицата, които настоящиятъ законъ ще заваря, като техници, съ признато срѣдно техническо образование, ще продължаватъ да се ползватъ съ сѣщитѣ права на горнитѣ лица.

Чл. 79. Дава се право на свободна техническа практика и за заемане на държавни, окръжни или общински технически длъжности въ царството на български подданици, граждански и военни лица, които имат легализиранъ дипломъ за пълно техническо образование въ признато отъ българската държава висше или сръдно техническо училище и които — слѣдъ едногодишенъ стажъ — издържатъ държавенъ провѣроченъ практически и теоретически изпитъ по специалността имъ съгласно утвърдена съ указъ програма. Иматъ право да се установятъ на свободна техническа практика за повече отъ една година и ония чуждоподани техници, които, слѣдъ като сж свършили признато висше техническо училище, сж практикували една година по специалността си въ държавата, къдѣто сж свършили. Ония отъ тѣхъ, които идатъ направо слѣдъ свършване учението си, се помагатъ на прѣвиденитѣ по-горѣ стажъ и провѣроченъ изпитъ.

Едногодишниятъ стажъ може да се прави при частни технически бюро въ страната или при държавни, окръжни и общински учрѣждения. Въ полѣдния случай кандидатитѣ получаватъ половината отъ заплатата, прѣвидѣна въ бюджета за тая длъжность.

Изпитътъ се произвежда слѣдъ стажуването отъ специална петочленна комisia, назначена отъ министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията за срокъ отъ една година.

Всѣки кандидатъ внася 50 л. такса въ полза на изпитната комisia; а при несполука въ изпита кандидатътъ има право да се яви на повторителенъ изпитъ, най-малко, слѣдъ шесть мѣсеца, когато внася пълна изпитна такса.

Чл. 80. Български подданици съ пълно сръдно техническо или землемѣрно образование служатъ за помощенъ персоналъ на инженеритѣ и архитектитѣ, носятъ званието „кондукторъ“ или „землемѣръ“ и иматъ ограничено право (чл. 78) за свободна техническа и землемѣрска практика въ царството; тѣ добиватъ това право и правото за заемане държавни, окръжни, общински и кооперативни технически служби слѣдъ стажъ и изпитъ съгласно чл. 79 отъ тоя законъ.

Изпитната такса за „кондуктори“ и „землемѣри“ е 25 л.

Чл. 81. Допущатъ се до стажъ и провѣроченъ изпитъ за звание „кондукторъ“ или „землемѣръ“ и ония български подданици, които до влизането въ сила на настоящия законъ сж свършили, или слѣдватъ вече, въ признати отъ стотвѣтнитѣ държави, инострани сръдни технически, или землемѣрни училища, а занаярѣдъ всѣки който се учи при такива училища, ще се допуца до стажъ и изпитъ, ако докаже, че е училъ най-малко пѣли двѣ години въ специално училище и че е постигилъ въ него слѣдъ като е свършилъ прогимназия и най-малко два класа отъ реална гимназия.

Чл. 82. Освобождаватъ се отъ стажъ и провѣроченъ изпитъ:

а) всички инженери и архитекти, които иматъ редовни дипломи за пълно висше образование до влизането въ сила на настоящия законъ.

б) всички класирани до сега и публикувани въ „Държавенъ вѣстникъ“ „кондуктори“, „землемѣри“, „асистенти“ и ония съ специфично звание „техникъ“, съгласно чл. 70 отъ закона за благоустройството на населенитѣ мѣста, публикуванъ на 21 февруарий 1907 г.

Чл. 83. Дипломитѣ на инженери, архитекти, кондуктори и землемѣри се легализиратъ срѣщу 50 л. такса отъ Министерството на народното просвѣщение въ споразумѣние съ Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията въз основа на слѣднитѣ условия:

Дипломитѣ на инженери и архитекти се легализиратъ, когато кандидатътъ има пълно висше техническо образование, получено най-малко за три години (6 семестри) въ признато у насъ висше техническо училище, и ако има зрѣлостно свидетелство отъ нѣкоя мѣстна или чуждестранна гимназия, или свидетелство за свършенъ курсъ отъ нѣкое специално срѣдно училище отъ вида на висшето училище, което сж свършили.

Дипломи на кондуктори и землемѣри се легализиратъ, когато кандидатътъ е завършилъ пълно държавното техническо училище въ София, или пѣкъ когато е завършилъ напълно друго мѣстно или

иностранно срѣдно техническо училище, съгласно втората частъ на чл. 81 отъ тоя законъ.

Не се признава придобитото по кореспондентенъ начинъ техническо или землемѣрно образование.

Специализирани въ иностранны срѣдни технически или землемѣрни училища лица носятъ въ България само званието „кондукторъ“ или „землемѣръ“, безъ да се гледа дали тия звания сж еднакви, или не, съ значителитѣ въ дипломитѣ имъ професионални квалификации.

Чл. 84. Никой не може да упражнява каквато и да било техническа и землемѣрска практика въ България, до като не се издаде за това, публикувана въ „Държавенъ вѣстникъ“, заповѣдъ отъ министра на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията.

Наказва се, съгласно общия наказателенъ законъ и съотвѣтнитѣ наредби въ „глава IX“ на настоящия законъ, всѣки, който си присвои техническа титла, за каквато нѣма признато право въ България, или който си присвои техническо звание и извършва техническа практика, каквито не сж му разрѣшени отъ Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията, или пѣкъ, който способствува другиму да извършва неразрѣшена му техническа практика.

Глава IX.

Наказателни разпорѣждания.

Чл. 85. За отклонение отъ прѣдписанията на тоя законъ и на правилницитѣ, които го поясняватъ,

виновитѣ се глобяватъ: за пръвѣ пжтъ до 50 л.; за втори пжтъ по сжщото нарушение — до 100 л. глоба и за трети пжтъ пакъ по сжщото нарушение — до 500 лева. Слѣдъ това провиненитѣ се даватъ подъ сждъ за явно непокорство на властѣта.

Глобитѣ, освѣнъ въ случаитѣ на чл. 76 отъ настоящия законъ, се налагатъ съ мотивирани заповѣди отъ общинския кметъ, по съобщение отъ общинскитѣ служжаци, полицията или съответнитѣ прѣдставители на техническата властъ.

Глобенитѣ съ повече отъ 25 лева иматъ право на апелъ прѣдъ мировитѣ сжилица въ 15-дневенъ срокъ отъ деня, въ който му е съобщена заповѣдта за глобяването.

Добититѣ глоби, съгласно тоя законъ сж за въ полза на съответнитѣ общински управления.

Глобитѣ се събиратъ отъ общинскитѣ управления доброволно или принудително — въ последния случай, по реда, споредъ който се прави принудителното събираче на държавнитѣ даждия.

Чл. 86. Неправилно наложени глоби до 25 лева, се отгмъняватъ отъ Министерството на общественитѣ, сгради, пжтищата и съобщенията, когато се касае за глоба по чл. 76 отъ тоя законъ, а такива наложени отъ общински кметове (чл. 85 ал. 2), се отгмъняватъ съ заповѣдъ отъ окръжния управителъ, по прѣдставление отъ окръжния инженеръ.

Глава X.

Общи наредби.

Чл. 87. Канализирането на улици и площади въ населенитѣ мѣста става по утвърдени проекти (чл. 49), съгласно съ мѣстнитѣ нужди и условия, като се спазватъ при това всички изисквания на обществената хигиена.

Канализирането се извършва и поддържа отъ общинскитѣ управления: или по части, или за цѣло едно населено мѣсто, изведнѣжъ.

Жителитѣ на канализирани населени мѣста сж длжжи да свържатъ, чрѣзъ частни канали, недвижимитѣ си имоти съ най-близкитѣ общи канали, за да се оттичатъ подземно въ последнитѣ, както всички дѣждовни и други води изъ тѣхнитѣ дворища и здания, тѣй и жилищнитѣ нечистотии, ако общитѣ канали сж пригодени и за последнитѣ.

Каналното съединяване на частнитѣ недвижности съ общитѣ канали се прави по указание и надзоръ на общинското управление и става едновременно съ въздигането на нови здания. А за въздигнати прѣди общия каналъ здания, частно канално съединяване се извършва въ срокъ, опредѣленъ отъ общинския съвѣтъ и утвърденъ съ Указъ, по докладъ отъ министра на общественитѣ сгради, пжтищата и съобщенията.

Чл. 88. Мѣстни правилници, утвърдени съ Указъ, по докладъ отъ министра на общественитѣ сгради,

пътищата и съобщенията, установяват според местните нужди и условия таксите, ако такива бъдат необходими, за право ползуване от общата канализация, начина, по който ще се считат споровете за задължително свързване частните недвижими съобщения канализация, принудителните мерки по това последне канално съединяване, техническите правила и други условия, които трябва да се спазват при строенето и поддържането на частните канали и т. н.

Чл. 89. Водоснабдяването на населените места се прави, според местните нужди и условия, — по надлъжно утвърдени проекти; тия проекти се изработват, след като водите бъдат одобрени по качество и количество от санитарните и технически власти. Всеко водоснабдяване в населените места се строи, поддържа, управлява и експлоатира само от общинските управления. Не се допускат в населено място никакви частни водопроводи, а досегашните такива се поемат от общинските управления, след като се обезщетят досегашните им стопани.

Чл. 90. Водоснабдяването на селата може да става и по кооперативен начин, като за тази цел в всеко окръжие се образува специален фонд, поддържан и усилян: от случайни даржавни или окръжни помощи за водоснабдяване на селата и от ежегодни вноски на селските общини в размер най-малко 2% от редовните общински приходи.

Всека селска община усилява ежегодно фонда, докато се покрят разходите на водопровода и, а след това внася само колкото е необходимо за поддържането на тоя водопровод.

Проектите за водоснабдяване на селата се изучават, изработват и прилагат от кооперативния планоснимачен персонал, стоящ при окръжната постоянна комисия, назначаващ и уволняващ от нея с одобрението на министъра на обществените сгради, пътищата и съобщенията, попълнен с нужното число специалисти по водоснабдяването.

Окръжният съвет гласува ежегоден бюджет за кооперативното водоснабдяване на селата в окръга. Тоя бюджет се съставя в зависимост от сумата на фонда, съдържа подробна ведомост за селата, които ще се водоснабдяват, за сумите, които всеки водопровод ще коства и влиза в сила, като се утвърди от министъра на обществените сгради, пътищата и съобщенията.

Чл. 91. Установени по регулационен ред (чл. чл. 9, 10, 11, 12 и 13) места за населване на бедни жители в специално построени етнически и санитарни жилища, както и местата за гробища и за населване на цигани, съот обществен полза; но такива места се отчуждават не по общи оценки, отредени съгласно чл. 30 от тоя закон, а по реда изложен в закона за отчужденията за обществен полза. Съгласно тоя последен закон се правят отчужденията и в такива случаи, когато се отчуждават места за улици, площади и пр.,

съгласно надлъжно измѣненъ (чл. 16) регулационенъ проектъ и то: ако сѣщитѣ мѣста не сѣ подлежали на отчуждение споредъ първоначалния регулационенъ проектъ и ако измѣнението на утвърденъ регулационенъ проектъ се прави изключително поради безпорна обществена потребба, а — не за по добро използване на частни мѣста, или — за отдѣлване на сѣществующи дворища оставени безъ изходи при първоначалното изучване на измѣнения регулационенъ проектъ.

Чл. 92. Строителнитѣ граници на населенитѣ мѣста се установяватъ съ утвърденитѣ имъ (чл. чл. 9, 10, 11, 12 и 13) регулационни проекти. Но застроенето на новопроектиранитѣ квартали трѣбва да става по възможностъ отъ вжтрѣшността на населеното мѣсто къмъ границата на последното. Инакъ, при разпоксано застрояване на нови квартали, общинското управление може да не се счита за длъжно да постила канализира, поддържа и освѣтлява нови улици и да прѣдприема водоснабдяване и смѣточистене въ сѣщитѣ улици, освѣтъ въ случаитѣ:

а) когато новата улица прѣдставя непосредствено продължение на заселена вече и постанана улица, и б) когато сѣ застроени и заселени $\frac{2}{3}$ отъ дворищата въ новитѣ квартали по край двѣтѣ страни на новата улица.

Строителнитѣ граници на столицата се отреджатъ съгласно съ тукъ приложения планъ: отъ булеваръ „Княгиня Мария-Луиза“ по окръжния буле-

варъ, къмъ сѣверо-западъ до първата безименна улица на югъ отъ желѣзно-пѣтната линия и на юго-изтокъ покрай сѣщата линия до улица „Черковна“ въ Подуене и по тая улица до улица „Оборище“ по която се отива до Перловската рѣка и покрай лѣвия брѣгъ на нейното корито и по окръжния булеваръ, наченая отъ улица „Ангелъ Кънчевъ“ до втората безименна улица, успоредна съ „Владайската“; прѣчува се тукъ границата къмъ „Владайска“ улица и се спира до първата успоредна съ нея безименна улица, по която отива направо до като се прѣсече съ улица „Три-Уши“, отива по улица „Три-Уши“ къмъ изтокъ до „Буцеваръ Фердинандъ I“, подиръ по тоя булеваръ и извива на западъ надъ Вайсовата воденица и покрай вадата на последната до Владайската рѣка. Слѣдъ това границата отива по лѣсния брѣгъ на тая рѣка първо къмъ сѣверъ и подиръ къмъ изтокъ, до като се срѣшне и склучи съ безименната улица, спомѣната въ началото на тая алинея.

Тия строителни граници на столицата сѣ окончателни и неотмѣняеми въ по-малки отъ петнадесетъ годишни периоди.

Допустимитѣ вжтрѣ въ сѣщитѣ граници и вънъ отъ тѣхъ индустриални завѣдения и работилници се опрѣдѣлятъ отъ столичния градски общински сѣвътъ въ специаленъ за столицата правилникъ, като тоя, за който е дума въ чл. 68 на настоящия законъ; а допускането на всѣкакви други постройки извънъ столичнитѣ строителни граници се опрѣ-

дѣлятъ съ правилникъ и съ специални регулационни и нивелационни проекти, съгласно съ чл. 94 отъ сѣщия законъ.

З а б ъ л ѣ ж к а. До изработването и установяването на тия правилници и проекти нѣма да се доущатъ въ столицата никакви индустриални заведенія и работилници отъ вжтрѣ на градскитѣ строителни граници и никакви сгради извънъ тия граници.

Чл. 93. Може да се открива, да се поставя и подържа една нова улица, независимо отъ горнитѣ условия, само ако тя съставлява частъ отъ нѣкое шосе, или е необходимо за доказано подоборѣние на мѣстнитѣ съобщения къмъ нѣкои важни пунктове въ и около населеното мѣсто.

Чл. 94. Сградитѣ, вънъ отъ строителнитѣ градини на населени мѣста, се разрѣшаватъ отъ съответнитѣ общински управления, или като кърски постройки и лѣтни жилища, съ спазване закона за държавнитѣ и общински пѣтища и за желѣзницитѣ, или като индустриални заведенія, съ спазване респективнитѣ за тѣхъ законоположения и други наредби, или най-подиръ като постройки въ предградие и курорти, за което трѣбва да има надлѣжно утвърдени регулационни и нивелационни проекти (чл. чл. 9—13, 14, 18—20).

Чл. 95. Освѣнтъ споменатия до сега въ тоя законъ правилници, ще се издаватъ и утвърдятъ съ указъ и други такива за слѣднитѣ работи:

а) начинътъ за изработване регулационни проекти и подробни планове на населенитѣ мѣста, както и

уредбата и водението на потрѣбнитѣ къмъ тия планове и проекти книги, скици, регистри и за отбѣлзване точнитѣ граници на отдѣлнитѣ недвижимости, прѣди планирането на послѣднитѣ;

б) въ кои случаи, какви планове и проекти ще трѣбва да има за частни постройки около общинскитѣ и държавнитѣ минерални бани, въ разнитѣ предградия и въ населенитѣ мѣста въобще, споредъ мѣстнитѣ условия на послѣднитѣ; кои ще сѣ компетентнитѣ власти да утвърдяватъ тия планове; въ какъвъ срокъ и срещу какви такси ще трѣбва да става това утвърдяване и строителни разрѣшения;

в) за начина на застрояването (къдѣ какви здания) за всѣко населено мѣсто или за части отъ него, за издаднитѣ или застрояваната вънъ отъ строителната линия надъ или подъ улицата или пъкъ задъ нея (между регулационната и строителната линия), за начина на ограждането къмъ улицитѣ, за разпореджанията за самото изпълнение на строението и на размѣритѣ, положението, формата, материала на съставнитѣ части на постройкитѣ, доколкото се касае за удовлетворѣние изискванията на съобщенията, безопасността отъ пожаръ, хигиената, здравината, естетиката и неуврѣждане и неотекчаване съсѣдитѣ, за уреждането и подържането градини, паркове, игрища, алеи, улици, гробища и пр., и

г) такситѣ за изработване на планове, проекти, детали, смѣтки (девизи), поемни условия и ситуации, рѣководство на строителни работи и за

технически експертизи и работи въобще съ указване: какви именно работи трѣбва да прѣдаватъ инженеритѣ и архитектитѣ срѣщу разнитѣ такси, какви отговорности поематъ и съ какви авторски права се ползватъ.

Чл. 96. Всички прѣдвидени въ настоящия законъ правилници и наредби трѣбва да се съставятъ и публикуватъ най-късно шесть мѣсеци отъ влизането на настоящия законъ въ сила.

Чл. 97. Настоящиятъ законъ отмѣнява всички противни на него закони или други наредби и влиза въ сила отъ 1 юлий настоящаго 1911 год.